

SLOVENSKI NAROD.

„Slovenski Narod“ velja po pošti:

za Avstro-Ogrsko:	za Nemčijo:
celo leto skupaj naprej . . . K 50—	celo leto naprej . . . K 55—
pol leta 25—	za Ameriko in vse druge dežele:
četrt leta 13—	celo leto naprej K 60—
en mesec 4-50	

Vprašanjem glede inseratov se naj priloži za odgovor dopisnica ali znakna upravištvo (spodaj, dvorišče levo). Knaflova ulica št. 5, telefon št. 93.

Izhaja vsak dan svezter izvenmi nedelja in praznika.

Inserati se računajo po porabljenem prostoru in sicer 1 mm visok, ter 54 mm širok prostor: enkrat po 12 vln., dvakrat po 11 vln., trikrat po 10 v. Poslano (enak prostor) 30 vln., narite in zahvale (enak prostor) 20 vln. Pri večjih insercijskih no dogovorih.

Novi naročniki naj pošljejo naročila vedno po nakazilu. Na samo pisarne naročbe brez poslatve denarja se ne morena nikakor ozirati „Narodna tiskarna“ telefona št. 83.

„Slovenski Narod“ velja v Ljubljani

dostavljen na dom ali če se hodi ponj:

celo leto naprej K 48—	četrt leta 12—
pol leta 24—	na mesec 4—

Posamezna številka velja 30 vinarjev.

Dopisi naj se frankirajo. Rokopisi se ne vračajo.

Uredništvo: Knaflova ulica št. 5 (v I. nadstr. levo), telefon št. 34.

V svobodni Jugoslaviji!

Preustroj vseh oblasti in uradov. — Angleži v Pulju. — Amerikanci v Trstu. — Angleži v Ljubljani. — Brodovje jugoslovansko. — Avstrijska protirevolucija v Pragi udušena. — Revolucija v Avstro-Ogrski. — Cesar pobegnil.

POZIV slovenskim častnikom in vojakom.

Narodni svet v Ljubljani pozivlja vse slovanske častnike, podčastnike in moštvo, da se nemudoma zgleda v Ljubljani v Mestnem domu zaradi uvrstitve v narodno armado.

Narodni svet.

POZIV.

Vsi moški sodržavljeni od 17. leta naprej se pozivljajo, da se priglase prostovoljno za vstop v narodno obrano. Priglašja se na mestnem magistratu (posve-tovalnica) v petek, dne 1. novembra 1918, od 9. do 12. dopoldne ter od 3. do 6. popoldne, in v soboto, dne 2. novembra 1918 od 9. dopoldne do 1. popoldne.

Dolžnost vsakega zavednega Jugoslavana je v današnji veliki dobi, da se pri-glasji v narodno obrano.

V Ljubljani, 31. okt. 1918.

Dr. Ivan Tavčar, župan.

Poziv.

Ustanavljajte občinsko narodno obrano.

Navdušeni se veselimo svobode v neodvisni Jugoslaviji. Opravičeno pa greni splošno veselje med narodom velika skrb, če našim pokrajinam konec vojne ne prinese novih, še večjih nesreč: požigi, plenjenje, ropanje, umori in druga nasilstva od strani izstradanih vojaških krdel, ki bi se v slučaju neredne demobilizacije vračali preko naše domovine. Na vse moramo biti pripravljani. Zato pozivljamo po naročilu najvišje narodne oblasti, Narodnega Vijeća, v Zagrebu vsa telovadna društva (šolska in orlovska), požarne bramborice in sploh vsa narodna društva, občine in posameznike, da dogovorimo med seboj takoj osnujejo po vseh občinah, v vsaki vasi skupno občinsko narodno obrano.

Vsa občina naj ima za ta prehodni čas svoj narodno obrano ali javno stražo. Če to zahteva posebnost lege, je tudi lahko več občin združenih v eno občinsko narodno obrano. Gotovo pa je najbolje, da se v vsaki občini in vsaki vasi ustanovi narodna obrana posebej.

Odbor za občinsko narodno obrano naj bo sestavljen po velikosti občine

od 6 do 10 mož. V tem odboru vodi predsednik in njega namestnik upravne in organizacijske posle (popis, plačo, prehrano, obleko, obutev itd.). Načelnik in podnačelnik pa naj skrbita za tehnično vodstvo straže, t. j. za četrne redovne vaje, rabo orožja, pouk v stražni službi in za eventualno razdelitev straže v več pododdelkov. Poleg tega ima odbor tajnika, blagajnika in po potrebi njihova namestnika. Vrhovna odločitev v vseh važnejših stvareh pristojni celotnemu odboru. Kjer bi župan ali kdorkoli oviral priprave za ustanovitev, ali bi kakšna nezanesljiva oseba hotela delati ovire, naj se izvoli odbor za občinsko narodno obrano preko župana in teh oseb.

Kdo spada k narodni obrani? Za prvi začetek vsak moški nad 17 let star, ki se prostovoljno pri-glasji. Če bo kazalo vpeljati obvezno brambno dolžnost, pa od 17. do 50. leta, kar odloči Narodno Vijeće v Zagrebu, ki preskrbi tudi orožje. Dokler pa tega ni, je dobro v slučaju potrebe vsako obrambno orožje in sredstvo. Občinske obrane se dogovore medsebojno glede podpore v slučaju potrebe. Zunanji znak za člane, ki spadajo v Narodno obrano, je okrogla kokarda v narodnih barvah in legitimacija od odbora občinske Narodne obrane.

Osrednji odbor za narodno obrano v Ljubljani.

Druge slovenske liste prosimo, da ponatisnejo ta poziv.

Odločilni dan v Ljubljani.

Danes doživljamo v Ljubljani odločilne dogodke. Se izza manifestacijskega dne je ostalo veselo navdušenje in močna volja po osvoboditvi izpod starih verig v našem ljudstvu. Pripravljalo se je ves čas prevzete vse državnih, deželnih in vojaških oblasti. Sklepi ki so bili tozadevno storjeni, sicer niso prihajali v javnost, vendar pa si je bilo ljudstvo svesto, da sedanje stanje ne more ostati trajno. Vsi uradi so se pripravljali, da v zadnjem trenutku izvršijo povelja Narodnega sveta. Treba je bilo samo besede, da se je izvršilo, kar zahteva ujedinjena država SHS. Danes je občinstvo spontano in brez direktivnega povelja izvršilo, kar je bilo neodložljivo ter je prelomilo z vsemi zadnjimi ostanki preteklosti. Složnost, ki je vladala pri tem, je bila vzorna in kar je manjkalo organiziranosti, je nadomestila navdušenost za našo stvar.

Situacijsko poročilo vojaškega poveljstva v Ljubljani.

Od vojaškega poveljstva jugoslovanske države v Zagrebu:

Načelnik vojnega odseka vlade Narodnega Vijeća je imenoval generalnega majorja Plaverića za poveljnika prvega vojaškega okrožja za Hrvatsko in Slavonijo s sedežem v Zagrebu. Podmaršal Mihajlović je imenovan za poveljnika operativnega odseka s sedežem v Zagrebu.

V Ljubljani se ustanovi poveljništvo II. vojnega okrožja. Za poveljnika bo imenovan podmaršal Istvanović.

V področju I. vojnega okrožja vlada mir in red razum nekaterih malih nerednosti od strani zelenega kadra.

Načelnik vojnega odseka vlade Narodnega Vijeća zaukazuje, da se store koraki, kako naj se v področju tamošnjega vojnega okrožja ohrani red in mir.

Poskrbi naj se, da vse naše čete, katere se vračajo z bojišča v našo domovino, v področju Slovenije dobe vsako pomoč.

Vojaški položaj, kakoršen je tamkaj, ima se takoj sporočiti načelniku vojaškega odseka vlade Narodnega Vijeća v Zagrebu, posebno bivališča jugoslovanskih čet, pa tudi tujih čet, v kolikor se še nahajajo v tamošnjem področju. Načelnik vojnega odseka s. r. Zagreb, 31. oktobra 1918.

Hrvatski vojak v Ljubljani.

Zjutraj ob 7. se je pripeljal en bataljon hrvatskih vojakov pešpolka št. 53 z godbo na ljubljanski kolodvor. Že spetoma so se bili vojaki preskrbeli z narodnimi zastavami in so odkorakali z ljubljanskega kolodvora z veliko trobojnico na čelu po Dunajski cesti v mesto. Tisočglava množica se je takoj zbrala za vojaštvom ter naše jugoslovanske vojaške spremila po njih poti. Vojaki so hodili po glavnih ulicah našega mesta, burno pozdravljeni od občinstva, ki se je v vedno večjih množinah zbiralo okrog naših bratov. Pred škofijo se je vojaški sprevid ustavil in godba je igrala tako dolgo, da se je prikazal na oknu škof Bonaventura Jeglič, ki se je vojakom zahvalil. Nazaj gredečo so vojaki prišli do nadomestnega poveljništva 17. pešpolka, kjer so nekateri vojaki pristavili lestvo ter sneli tablo z napisom, jo zapopikli ter pohodili ter jo je na zadnje vrhla neka ženska v Ljubljano. Ves čas med tem prizorom je igrala godba našo himno »Lepa naša domovina«, katero so peli z godbo vojaki in tisočglava množica. Od tam so odšli vojaki v cukrarno. V cukrarni so se nahajali ruski, srbski in italijanski vojni vjetniki. Nekaj časa so se vojaki pogajali s poveljništvom zaradi izpusta vojnih vjetnikov in onih čeških vojakov, ki so jih bili madžarski vojaki na kolodvoru obkolili ter odpeljali v zapor. Končno se je moralo vodstvo cukrarne vdati ter odstraniti stražo, ki je bila takoj razorožena in prepuštili hrvatskim vojakom voine vjetnike in čete. Osvobodeni vjetniki in vojaki so se pridružili hrvatskim vojakom in tako močno narasla četa je odkorakala z godbo na čelu proti belgijski vojašnici. Spetoma se je vojaštvu pridružila tisočglava množica. Hiše, ki so bile zastave že odstranile, so jih zopet razobesile ter je vsa Ljubljana dobila podobno praznično lice, kakor v terek. Prenevali narodne himne, so dospeli vojaki v belgijsko vojašnico. Na dvorišču belgijske vojašnice so se od več-dnevne vožnje utrujeni hrvatski vojaki postavili v vrste in gospe, ki strežejo v tamošnji bolnišnici, so jim prinesle okrepčilo.

Bataljon hrvatskih vojakov, ki je dospel danes zjutraj v Ljubljano, je stal nad poveljništvom polkovnika Srnke. Bataljon ostane v Ljubljani tako dolgo, da dospe drugi oddelek tega polka, ki je že na potu in ga je pričakovati tekom popoldneva. Nato se od-pelje ta prvi oddelek na ukaz Narodnega Vijeća v Zagreb, dočim ostane drugi oddelek v Ljubljani ter je na razpolago Narodnemu svetu.

Deželna vlada v rokah narodne armade.

Oddelek narodne armade pod poveljstvom nadporočnika R. Badiura je ob 1. popoldne zasedel palačo deželne vlade. Danes ob 1/2. se vrši seja načelstva JDS. in ob 1/4. skupna seja z načelstvom SLS. v svrhu določitve oseb za vlado na Slovenskem.

Attems zbežal.

Danes zjutraj je zapustil deželni predsednik za Kranjsko grof Attems Ljubljano v dveh avtomobilih.

Prevzete štacijskega poveljništva.

Danes zjutraj se je raznesla po Ljubljani vest, da so častniki v Unioni aretirali štacijskega poveljnika generala Uhreka. Ali je ta vest resnična ali ne, do sedaj nismo mogli doznati, pač pa je res, da je prešlo štacijsko poveljništvo začasno v roke podpolkovnika Poura. Izšlo je tekom dopoldneva povelje Narodnega Vijeća v Zagrebu, ki se glasi:

Podpolkovnik Pour je od Narodnega Vijeća začasno postavljen za štacijskega poveljnika v Ljubljani. V najkrajšem času se izda vojaško-situacijsko poročilo. Poslal se bo v Ljubljano general, ki prevzame vse vojaške zadeve za vso Slovenijo. Tudi v Ljubljani bo prevzel posle vojaškega zapovednika.

Prevzete c. kr. policijske oblasti v Ljubljani.

Danes dopoldne je mestna občina ob navzočnosti gospodov dr. Zarnika, svetnika Bleiweisa, dr. Berceta (za občino), dr. Pestotnika (za osrednji odbor Narodne obrane v Ljubljani) — bivšega ravnatelja Künigla, svetnika Skubla, podpolkovnika Theissa — prevzela policijo v svoje roke.

Začasno vodstvo je bilo izročeno od mestnega župana kot policiji. šefa nadkomisarija Gersinichu.

V imenu zakona!

Deželno sodišče ljubljansko je imelo danes dne 31. oktobra 1918. sporno razpravo v pravni zadevi Ignacija Demšarja proti nedol. Julijani Demšar ad Cg I 168/18. Senatu je predsedoval deželnosodni nadsvetnik dr. Otton Papež, sodnika sta bila deželnosodna svetnika Božidar Bežek in Fran Regally, zapisnikar dr. Jakob Hodžar ter zastopnika strank dr. Alojzij Kokali in dr. Josip Jerič. Sporna razprava se je končala z razsodo, ki je bila takoj proglašena. Proglašena je bila »V imenu zakona« in je to prva razsoda ljubljanskega deželnega sodišča, ki je bila izrečena s tem začetkom. Ta razsoda je torej za nas Jugoslovane zgodovinskega pomena!

Vojaška sodišča narodna.

Danes zjutraj se je stavilo tukajšnje divizijsko sodišče s svojim poveljnikom majorjem - avditorjem Vargazonom Narodnemu svetu na razpolago. Divizijsko sodišče posluje odslej kot narodno sodišče v slovenskem uradnem jeziku. — Tudi pri brigadnem sodišču so zagovorniki danes prvič neovirano v slovenskem jeziku govorili in stavili predloge.

Uradi zahtevajo prevzete agend s strani Narodnega sveta.

Vsi uradi, brez izjeme, poslujejo v Ljubljani slovensko. Kjer se je kak predstojnik upiral uvedbi slovenskega uradnega jezika, je uradništvo samo via facti uvedlo slovenščino v uradi. Nemški predstojniki so ostali večji del doma in se ne upajo v urade. Tudi nekateri nemški uradniki niso prišli danes v urade, če pa je prišel kak nem-

ški uradnik v urad, ni našel prav nobene ovire s strani svojih slovenskih kolegov, samo pokoriti se je moral splošni zahtevi po slovenskem službenem jeziku.

Uradništvo finančne uprave je sklenilo, da bo od danes naprej uradovalo slovensko. To velja tudi za podrejene urade.

Solski pouk v Ljubljani.

Zaradi izrednih dogodkov zadnjih dni in v pričakovanju, da bo mesto rabilo prostora, se šolski pouk ne more pričeti s 5. novembrom, kakor je bilo namenjeno, marveč se prepušča Narodnemu svetu, da odloči, kdaj bo mogoče šole zopet otvoriti. Staršem bi mogoče šole zopet otvoriti. Staršem bi mogoče šole zopet otvoriti. Staršem bi mogoče šole zopet otvoriti.

SAMOSLOVENSKO URADOVANJE PRI KRANJSKEM DEŽELNEM ODBORU.

S strani deželnega odbora se poroča: Sklenilo se je, da se v bodoče uraduje pri deželnem odboru kranjskem izključno samo v slovenskem jeziku.

Varnost Nemcev iz rajha.

Danes se je predstavil Narodnemu svetu zastopnik Nemcev iz rajha Oto Windeiss ter zaprosil za varstvo življenja in imetja Nemcev iz rajha. Narodni svet mu je odgovoril, da je za varnost primerno poskrbljeno.

Razpoloženje na ulici.

Ljubljana je danes v navdušenem razpoloženju. Na ulicah, trgih in cestah vidiš gruča ljudi, ki se razgovarjajo o dogodkih, ki se odigravajo uro za uro v vedno novih oblikah v našem mestu in o vseh, ki prihajajo hip za hipom iz ostalih jugoslovanskih dežel. Povsod vidiš radostne obraze in zlasti mladino je prevzela mrzlica navdušenja. Vmes vidiš naše voditelje, ki imajo čez glavo posla, da zadostijo najnujnejšim potrebam velikega časa, v katerem živimo. Nepopisno je vrvenje po ljubljanskih ulicah. Nikjer ne vidiš več vojaka s stariimi znaki. Vsi so zamenjali svoje rožete z narodno trobojnico. Djaštvo si je napravilo veliko zalogo narodnih znakov, ki jih izroča vojakom. Hiše so se okrasile z narodnimi trobojnicami. Tudi nad kazino so razobesili mornarijsko slovensko trobojnico. Oddelki vojaštva korakajo po mestu, vmes vidiš Sokole in Orle, ki so prostovoljno takoj pristopili mestu na pomoč, da pomagajo vzdržati mir in red. Cesarski orli so izginiti z vseh poslaj. Firme, ki so imele pravico dvornega založništva, so orle same odstranile, uradi so jih zamenjali z navadnimi slovenskimi napisi, ali pa jih je odstranilo občinstvo samo. Na mestnem magistratu je izginil cesarski orel zopet v skladišče, v katerem je počival v Napoleonovih časih, zgodovinska relikvija iz časov našega rodstva.

Nemški izgredi v Mariboru.

V terek je gruča slovenske mladine svezter po mariborskih ulicah dala duška svojemu čuvstvom ter zapela tudi pred gledališčem slovensko pesem. Vse se je izvršilo popolnoma dostojno. V Narodnem domu je govoril k navdušeni množici član Narodnega Sveta dr. Rosina. Vse drugače se je obnašal svet nemške mladine mariborske, ki je razbila vse šipe na slovenski gostilni. Pri Jagnjetu, nadalje na škofiji ter tiskarni, kjer so padli proti oknom celo ostri streli. Za dandanes pač velikanska lahkomišelnost. Edini pravi odgovor bi bil, da Narodni Svet prevzame oblast čez mesto ter zajamči red v jugoslovanskem Mariboru.

Naši osvoboditelji v Jugoslaviji.

Angleži v Pulju.

Zagreb, 31. oktobra. Angleške čete so se izkrcale v Pulju. Vse se posvetovale med angleški admiraliteti in zastopniki Narodnega Vijeća, ki so dospeli v Pulj. Med mornarstvom vlada velikansko navdušenje. Jugoslovanska mornarica je sprejela Angležke osvoboditelje. Najugoslovanskim ladjam vise zastave našedomovine. V mestu vlada veselo razburjenje, sicer popoln red.

Trst, 30. oktobra. Admiral Njegovan je izročil vso eskadro v Pulju Narodnemu Vijeću.

Trst, 30. oktobra. Zastopniki Narodnega Vijeća so dospeli v Pulj. Takoj po njih prihodu se je vršila konferenca pri admiraliteti. Zastopniki Narodnega Vijeća so vztrajali pri svoji zahtevi, da se izroči brodogradbenemu Vijeću. Do sporazuma ni prišlo.

Ko se je pa prikazala pred Puljem angleška eskadra ter je bilo jasno, da se brodogradbeno bo moglo držati, je admiral Njegovan sporočil zastopnikom Narodnega Vijeća, da jim izroči brodogradbeno.

Na ladiah so se razobesile trobojnice našega naroda in se je angleškim ladjam odprla pot, da so priplule v pristanišče.

Nabrežina, 30. oktobra. Angleška eskadra je danes popoldne priplula pred Trst. Približuje se pristanišču. Angleške in italijanske čete, ki so bile izkrcane pod Nabrežino, korakajo proti mestu.

Zagreb, 30. oktobra. Narodno Vijeće SHS je dobilo od c. kr. vojnega ministrstva, mornariške sekcije brzotjavno obvestilo, da se njeno brodogradbeno, trdnjavo, vse mornariške in druge naprave stavi pod poveljništvo Narodnega Vijeća in se Narodno Vijeće naproša, da naj odpošlje svoje delegate v Kotorski zaliv, Sibenik, na Reko, v Pulj, Trst in na Dunaj, da prevzamejo upravo cele mornarice.

Amerikanci v Trstu.

Zagreb, 31. oktobra. Danes popoldne je dospela eskadra ameriških vojnihih ladij pred Trst. Pobiranje min se je izvršilo v najkrajšem času. Najprej so se izkrcale čete v Trst. Ljudstvo je Amerikance navdušeno pozdravilo. Tudi pod Nabrežino so bile izkrcane ameriške čete, kisonato odkorakale proti Trstu. V Trst je priplulo ameriško brodogradbeno ter izkrcalo posadko. Trst je v rokah Amerikancev. Po vsem mestu vise zastave, navdušenje je nepopisno. Vojne ladje imajo razobesene jugoslovanske zastave. Arzenal je bil zaseden od ameriškega vojaštva. Tudi svetilnik je zaseden.

Dunaj, 31. oktobra. Tu se razširja vest, da stoji angleško brodogradbeno pred Trstom. Iz vojnega ministrstva prihajajo vesti, da je ententno brodogradbeno po celi severni Adriji in da stoji ententne ladje pod vodstvom angleških in ameriških vojnihih ladij pred Reko in Trstom.

Dunaj, 30. oktobra. »Neue Freie Presse«, večernik, poroča, da je pričakovati vsak hip zasedanja Trsta s strani ameriških ali angleških ladij. Na Reki pričakuje italijansko prebivalstvo italijansko brodogradbeno.

Manifestacije v Trstu.

Trst, 30. oktobra. Okrog poldneva se je raznesla po Trstu vest, da so Angleži zasedli Pulj. Ko se je čez približno eno uro ta vest potrdila, so razobesili po vsem mestu italijanske zastave. Ljudstvo je manifestiralo po ulicah. Do kakih izgrezov ni prišlo, pač na se je zgodilo nekaj neljubih incidentov, ko so snemali vojakom rozete ter jim vsiljevali italijanske kokarde. Ob taki priliki je prišlo pred Narodnim domom celo do streljanja ter je bil zadet v desno stran prsi Hinko Irgolič, brat odvetnika dr. Frana Irgoliča. Sicer pa demonstracije niso bile prav nič naperjene proti Slovanom.

Trst, 30. oktobra. Demonstracije, ki so se vršile danes povodom zasedanja Pulja v Trstu, niso bile v nobenem oziru naperjene proti Slovanom. Zgodilo se je pač par slučajev, da se je tudi jugoslovanskim vojakom vsiljevala namesto avstrijskih znakov na čepicah italijanska kokarda. Sicer se ves čas od 3. popoldne ni pripetil noben izgrez, ključalo se je samo Italiji, Trstu, svobodi itd. Z magistrata je bila razobesena italijanska zastava, tudi nekatere druge hiše so bile okrašene z italijanskimi trobojnicami. Ljudstvo je odstranjevalo iz javnih lokalov cesarske slike. Incident s Hinkom Irgoličem se je zgodil zvečer proti 8. uri pred Narodnim domom. Občinstvo je sililo v nekega vojaka, da strga svoj znak in ga nadomesti z italijansko tricoloro. Vojak je zbežal proti Narodnemu domu, ljudje so streljali za njim. Iz množice pred Narodnim domom je padlo tudi nekaj strelcev ter je bil zadet železniški adjunkt Irgolič.

Trst, 30. oktobra. Položaj je skrajno resen. Italijanski liberali in socialisti so sestavili nekak odbor, ki zahteva od vlade, da mu prepusti vse posle. Slovenci so zahtevali, da dobe tudi oni za-

stopnike. Do večera ni bilo še nobenega odgovora. Poslanec dr. Rybat in Goulouh se pogajata ter imata vtisk, da italijanske stranke nočejo ponustiti.

Trst, 30. oktobra. Irgolič je še zvečer v bolnišnici umrl.

Trst, 30. oktobra. V Trstu se je sestavil odbor za ljudski blagor. V tem odboru so italijanski narodnjaki, italijanski socialni demokrati ter po dva zastopnika jugoslovanske narodne in jugoslovanske socialno-demokratske stranke. Jutri izide proglas, ki razvija na mir in red ter na zaupanje odboru.

Vest o angleški mornarici pred Trstom se ponoči ni potrdila. (Op. ur.)

Angleži pred Reko.

Zagreb, 31. oktobra. Krajevni odbor Narodnega Vijeća poroča z Reke, da pričakujejo tam vsak hip, da dospo ameriško brodogradbeno. Ameriško brodogradbeno je že brezzično signalizirano. Na Reki vlada popoln red in mir, mesto je popolnoma v hrvatskih rokah. Tudi v druga naša dalmatinska pristanišča bodo dospeli v najkrajšem času oddelki ententnega brodogradbeno. Vsa vojna mornarica je v jugoslovanskih rokah.

Reka, 30. oktobra. Mesto je povsem v rokah kraljevnega odbora Narodnega Vijeća. Vsi uradi so izročeni njegovim oblastim. V mestu ni nobenega madžarskega vojaka več. Italijani so se sporazumeli z Jugoslovani.

Zagreb, 30. oktobra. Vrhovna oblast je odredila, da Reke ni več smatrati za poseben teritorij, marveč je v vsakem oziru podrejena Narodnemu Vijeću. Za velikega župana je bil imenovan dr. Lenac.

Zagreb, 29. oktobra. Neki tukajšnji list javlja iz Reke: Guverner Jekelfalussy je Reko zapustil. Vlado je prevzel Narodni svet.

Angleži v Ljubljani.

Angleže je pričakovati v najkrajšem času v prvih popoldanskih urah v Ljubljano. Dospela je vest, da se angleške čete s častniki na čelu vozijo v velikih angleških avtomobilih iz Trsta proti Ljubljani. Dospeli so okrog poldneva že do Postojne. Tudi v vlaki se bodo pričeli angleški vojniki v Ljubljano, odkoder bodo diržirani še naprej v jugoslovanske dežele. Isto se vrši baše tudi že na Reki.

V Ljubljano sta dospela danes popoldne dve angleška štabna častnika. V Ljubljani sta obiskala najprej deželno narodno vlado.

Razorožene nemške čete.

Na glavnem kolodvoru v Ljubljani so razorožili danes popoldne jugoslovanski vojniki nemške mornariške čete iz rajha ter so jim odvzeli orožje, municijo, mnogo svile in drugega blaga. Pričakujejo se še drugi nemški oddelki, ki bodo vsi razoroženi.

Jugoslovanske čete pod Borojevičem se vračajo v domovino.

Zagreb, 31. oktobra. Jugoslovanske čete so dobile od Narodnega Vijeća ukaz, da se ne bojujejo več in da se vrnejo v domovino. Jugoslovanske čete pod generalom Borojevičem so že napotiv jugoslovanske dežele.

Narodna vlada na Slovenskem.

Poslanec vitez Pogačnik je sporočil danes ministrskemu predsedniku Lammaschu to - le:

V imenu Narodnega sveta v Ljubljani Vam imam sporočiti:

Narodno Vijeće v Zagrebu je sklenilo, da izroči vlado na Kranjskem, Primorskem in v slovenskih pokrajinah Stajerske in Koroške Narodnemu svetu v Ljubljani.

V ta namen se bo jutri imenovala narodna vlada, ki bo takoj prevzela od vlade vse agende. V imenu Narodnega vijeća Vas prosim, da naročite deželnemu predsedniku na Kranjskem, danaj izroči takoj vse posle deželne vladi narodni vladi, ter da obvestite o tem ukrepu tudi vlado v Trstu, Gradcu in Celovcu.

Najnovejši dogodki na bojiščih in v zaledju kar najhujše ogrožajo varnost in red v naših pokrajinah. Samo narodna vlada, kateri bo tudi vojaška pomoč na razpolago, bi mogla obvladati situacijo. Zato na novo zahtevamo, da se takoj premešče kadri naših polkov v domovino in podredi častništvo in moštvo, v kolikor je nastanjeno v naših zemljah, narodni vladi.

Neobhodno je tudi potrebno, da se takoj izroči narodni vladi tudi orožništvo.

Sedanje razmere so naravnost neznosne. Stacijsko poveljništvo kliče na odgovor častnike in vojnike, ki jih zasledijo v narodni barvami cestah. Izvzivalno obnašanje poveljstev in tujerodnih čet v Ljubljani povzroča bojazen, da se zgodi najhujše, ker se bodo domači častniki in moštvo skupaj s civilnim prebivalstvom poslužili pravične obrambe.

Slednjič Vam moram še sporočiti, da bo narodna vlada jutri brezopogojno - tudi če bi se deželna vlada morda branila proti temu - prevzela vladne posle.

Iz hrvatskega dela države SHS.

POKRAJINSKI ODBORI.

Zagreb, 30. oktobra. Danes je imel osrednji odbor Narodnega vijeća sejo. Vršila se je tudi debata o nameri vrhovne oblasti ustanoviti tudi drugod pokrajinske odbore. Osrednji odbor je tem predlogom pritril ter se bo v najkrajšem času osnoval tak odbor tudi za slovenske pokrajine. V to svrhu je pozval Narodni svet v Ljubljani, da stavi v najkrajšem času primerne predloge.

NARODNA OBRANA NA HRVATSKEM.

Zagreb, 30. oktobra. Organizacija Narodne obrane dobro napreduje. Obrana se bo postavila v vseh krajih pod erotno vodstvo vojnega oddelka Narodnega vijeća.

Zagreb, 30. oktobra. Danes ob 4. popoldne je bil tu zaprisežen 53. pešpolk na Vrhovno oblast Narodnega vijeća.

Dnevno povelje generalov Šnjarića in Mihaljevića. — Guverner Jekelfalussy zapustil mesto.

Zagreb, 29. oktobra. Vojaški poveljnik pehotni general Šnjarić in domobranski okrožni poveljnik feldmaršallajtant Mihaljević sta izdala nastopno dnevno povelje:

Danes se konstituira narodna vlada, ki bo varovala red in mir in skrbela za zakonito upravo. Vse vojaštvo — vsa vojska in vse domobranstvo — se stavi v službo narodne vlade in se ji da na razpolaganje. Dosedanja dejavnost in organizacija obožene sile ostaneta do nadaljnjih ukrepov neizpremenjeni. Obožena sila se ima odslej pokoravati ukazom narodne vlade. Zato je največje važnosti, da se v polnem obsegu vzdrži strogi red in se izvrši vse, kar vlada zaukaže potom desetdajnih vojaških oblastev.

Zagreb, 29. oktobra. Obratni vodja državnih železnik Mašinović je včeraj svoje uradnike sklical na razgovor in jim je naznanil, da je najvišja instanca od današnjega dne Narodni svet.

VOJNA POROČILA NARODNEGA VJEĆA.

Zagreb, 29. oktobra. Kakor se spodobi za lepi in historični dan, ko je bila proglašena neodvisna država SHS, so se vršile v Zagrebu in drugih pokrajinskih mestih veličastne manifestacije. Ako se vzame v obzir veliki preokret, ki je nastal v vseh državnih institucijah, se mora reči, da je veličastni dan potekel v popolnem miru in redu vsled navdušenja in samozvesti inteligentnih krogov in širokih mas naroda. Posamični poskusi neodgovornih sumljivih in tujih elementov, da se z ropanjem, lažljivimi vestmi in zavijanjem napravijo nemir in nered, so bili v kali udušeni. Razne stvari, ki so pripadale večini armadi, so bile vrnjene. Do krvopretila ali žrtve sploh ni prišlo. V posamezna provinčialna mesta, kjer je zaradi prevelikega navdušenja prišlo vsled nespornostnega ali pomote do neredov, je bila odposlana narodna straža s častniki na čelu, da napravi zopet red.

Na poziv se Zeleni kader v velikih množinah vrača v vojašnice in postavlja na razpolago Narodnega vijeća. Po ulicah Zagreba patrolirajo narodne straže. Od včeraj ob 10. zvečer vlada v Zagrebu vzoren red. — Načelnik vojnega oddelka N. vj.

Zagreb, 30. oktobra. Ves dan je vladal v Zagrebu vzoren red in mir. Kjer so se včeraj pojavili znaki vznemirjenosti, so povsod odstranjeni.

OKLIC NARODNEGA VJEĆA NA HRVATSKO VOJAŠTVO.

Zagreb, 30. oktobra. Narodno Vijeće je izdalo na vojaštvo na Hrvatskem tale oklic.

Vojniki!

Z današnjim dnevom se je ustanovila država SHS. Vi sinovi naroda, ste od današnjega dneva naprej obramba svoje narodne države. Zapovedujemo Vam zato, da se brezopogojno podvržete ukazom vlade Narodnega Vijeća SHS. Kakaj vas velike naloge, na vas stavlja domovina velike nade. Vi stopate v vrste narodne obrane, zavedajoč se svoje dolžnosti.

Vojniki!

Drvaža SHS ni samo osvobodena tujeja gospodstva in ujedinijena, temveč bo tudi v njej narod osvoboden stoletnih krivic, nasilstva in neenakosti. To enako čuvati ste vi poklicani, kar storite najlažje, če z vso silo branite vlado Narodnega Vijeća. Vlada Narodnega vijeća je prevzela težko nalogo in izpolnila jo bo z vašo pomočjo.

Proglas obljublja, da bivši dezertirji ne bodo klicani na odgovor, dovoljuje, da se čez 40 let stari vojaki vrnejo na dom ter jih pozivlja, da naj se javijo mlajši pri svojih četah. Končno grozi proglas, da bo za vse zločine proti miru posloval preki sod.

Bosna in Hercegovina v oblasti Narodnega Vijeća.

Sarajevo, 30. oktobra. Pokrajinski odbor Narodnega Vijeća v Sarajevu je izdal proglas na narod, v katerem ga pozivlja, da naj se zbere pod zastavo neodvisne in edinstvene države SHS. Proglas pozivlja, da naj ljudstvo vzdrži mir in red ter da naj se podvrže vrhovni oblasti Narodnega Vijeća.

Vojskovanje v oblasti Narodnega Vijeća.

Zagreb, 30. oktobra. Zastopniki srbskega in hrvatskega naroda v vojskovanju Bački, Banatu in Baranji so imeli sestanek, na katerem so proglasili vrhovno avtoriteto Narodnega Vijeća.

Hrvatske železnice v rokah Narodnega Vijeća.

Zagreb, 30. oktobra. Ravnatelj prometne uprave Južne železnice na Hrvatskem Masirević je včeraj pozval prometne in druge uradnike v svojo pisarno ter jim sporočil, da se železnica od danes naprej pokorava vrhovni oblasti Narodnega Vijeća.

Javna varnost v Zagrebu.

Zagreb, 30. oktobra. V mestu vlada mir. Narodno Vijeće je imenovalo dr. Angelinovića za poveljenika javne varnosti v Zagrebu.

Karoljev Narodni svet priznava SHS.

Zagreb, 30. oktobra. Madžarski narodni odbor v Budimpešti je brzotjavno pozdravil prevzete vrhovne oblasti s strani Narodnega Vijeća ter pravi, da ima iskrene simpatije za boji jugoslovanskega naroda za svojo neodvisnost ter prosi, da naj Narodno Vijeće stori vse, da bo zavarovano življenje in imetje madžarskih podanikov v naših pokrajinah. Podpisani je grof Karolvi. Narodno Vijeće se je zahvalilo za izražene simpatije ter izrazilo, da v naših krajih ni ogroženo ne življenje ne imetje niti enega tujeja podanika.

Narodna obrana.

Osrednji odbor za Narodno obrano o Ljubljani daje vsa pojasnila glede ustanovitve Narodne obrane. Njemu je istotako vsaka ustanovitev Narodne Obrane sporečiti.

Ustanovitev Narodne obrane v Ljubljani. Somešani! Dolžnost vsakega pravega Jugoslavana je biti član Narodne obrane. Vsakdo varuje s pristopom k N. O. ne le imetje in varnost drugih, temveč mu je s tem zaimočena tudi lastna varnost. Vsakdo bo klub pristopu k N. O. lahko oravnal svojo službo. Vpisovanje v N. O. za Ljubljano se vrši v soboto dne 2. novembra od 9. ure popoldne do 1. popoldne, od 3. do 6. ure popoldne in v nedeljo dne 3. novembra od 9. do 12. ure popoldne v posvetovalnici mestnega magistrata. Ob isti priliki naj vsakdo tudi naznani koliko in kakšnega orožja zamore dati N. O. na razpolago.

Osrednji odbor N. O.

Osrednji odbor Narodne obrane v Ljubljani se je konstituiral sledeče: predsednik dr. Pavel Pestotnik, podpredsednik Jožef Pirč, načelnik Pavel Keržan, načelnikov nemestnik Janko Kovačič, tajnik Franc Ramovš. Odbor: dr. Oton Fetič, Frankheim, Rudolf Rozman, dr. Natlačen Ciril, Buržtalor Tomo, Poženel Albert, Čegnar Janko, Aleksander Jelocnik, Josip Turk, I. Lavtižar. Odbor se po potrebi dopolni.

Pod tem naslovom obelodanjenim v temu listu, novobil je gospod dr. Pestotnik takorek nas interese v javno diskuzijo glede ustanovitve omenjene institucije. Radevolje sledim temu novobilu v času, ko smem iz umetno napravljene mutca postati zgovoren človek. Da preidemo na stvarnost moram reči, da se v glavnih potezah popolnoma skladam z njegovimi načeli. Vse to je pa še neotesano deblo, kar gospod dr. sam pripisani in priznava. Po mojem mnenju je prvi pogoj, da narodno vijeće, oziroma Narodni svet prevzame orožništvo prej kot moroče v svojo oblast. V morda že obstoječi tozadevni odesk novabi naj se praktično delavne moči in izvedba te misli je zasigurana, kajti v glavah in ne na ovratnikih so zlate zverde. Čas hitro beži in dogodki ga prekašajo, zato ni časa, da bi se po časopisih razmotrivalo to vprašanje, ampak treba je takoj intenzivnega dela, zato merodajni faktori z resnico na dan. — Eden orožnik za vse.

Prazni narodove svobode dne 29. oktobra 1918 v Ljubljani.

(Konec k včerajšnji številki.)

In vsa ta brezštevna množica, ki je zagrnila v neopisljivi pestrosti kot eno samo telo, vse ogromni Kongresni trg, s pritajenim srcem poslušajo govore govornikov, poslušajo utrip duše, in vsa ta množica na en mah, vedno iznova vzklila v orkanu navdušenja! Verige stoletnega robstva padajo na tla, solze sreče lijo v potokih, srce poka ob spominu na vse naše mučenice, na naše, kateri so tragično padli bodi kot sužnji v službi tiranov, bodi kot srčni borci za našo svobodo, ob spominu na vse gorje, ki ga je trpel in ga trpi naš narod med vojno, a kri zopet zaiskri ob misli na zorno bodočnost. In izpregovori v imenu jugoslovanskega vojaštva, častnikov in moštva, dr. Rostohar in v jedrnatih besedah oznanja narodu, da hoče naše vojaštvo liti svojo kri vna-

prej edino za svobodo Jugoslavije, a za barbare niti kapljice več! — Visoko poleti ptica svobode k sinjemu nebu, orožje poleti iz nožnic, v daljavi grme topovi in jugoslovansko, nekdanji avstrijsko vojaštvo prisega, in z njim prisegajo nekdanji vietniki — junaki Srbije, in prisega ves narod. Srce skoro ne zmore navdušenja v tem trenutku.

Zapojo pevci pesmi svobode, pesmi edinstva, ves narod poje z njimi. »Slovenec, Srb, Hrvat, Buči morije!«, »Onam' onamo«, »Liepa naša«. — In dvigne se narod k nadaljnjemu pohodu. Zopet zaore do neba klci brezbrojni: Zivelo Jugoslavija! Zivio Wilson! Zivio Korošec, Trumbić! Slava Kreku, Masaryku! Zivelo Narodno vijeće! Zivela Srbija! Zivela Francija! Zivela jugoslovanska vojska! Zivela Narodna obrana! Slava jugoslovanskim legijam! Zivio Jeglič! — in vse brez konca, kar srce veleva. Pred nami neso sliko dobrega našega očeta Wilsona, osvoboditelja zatiranih narodov. Godbe zaigrajo, zacpetajo kavalade Sokolov in Orlov ter kmečkih fantov, premika se zopet nepregledna vrsta kmečkih voz z dekleti in fanti, zažvrgoli zopet iz sto in sto grl naša nežna deca — šolska mladina: »Zivela Jugoslavija! Zivio Wilson!« in maha s praporci. — O blažena mladina, ki srkaš med svobode, ki te ne bo deka več čela pečet robstva! Prismojlijo in prisume v narodnih nošah narodne žene, kmetice, meščanke! Na stotine jih je. Na vstajenja dan, narodno ženstvo, si izkopalo naše zaklade — čuvaj in ljubi jih za vedno! Prijelzi zeleni Jurji s spremstvom, glasnik spomladi, za njim prikoraka naše jugoslovansko dijaštvo: zeleni Jurji — vedno glasniki naše svobode! In prikoraka Narodna obrana: Sokolstvo, častniki, vojaštvo, med njimi invalidi, mornari, Srbi, Rusi, Orlovstvo, zdaj popevajo koračnice, zdaj vzkljkajo pozdravljajočemu narodu. Prihajajo vsi sloji: uradništvo, trgovstvo, svobodni poklici, resne množice socialno-demokratskega delavstva pod sliko E. Kristana in krščansko-socialnega delavstva pod sliko dr. Kreka. Daleč nad 30.000 ljudi v sprevodu in ravnotoliku ob strani. Nad vso to množico pa v zraku praporji Jugoslavije in zaveznikov ter družtev, nebroj tablic z vzklki, ki jih je srce napisalo, ki jih kličejo danes vsa usta! — Vedro nebo se smeji, vse mesto plava v zastavah jugoslovanskih, vidiš zastave entente in Amerike, na oknih, na balkonih miglja na desetisoče zastavic iz papirja in blaga, oko tone v barvah troednih, Ljubljana si je po štirinapolnem črno — žoltem molku odela praznično oblačilo — kakor nikdar prej! O, svoboda, svoboda, kako željno Te pijemo!

Množica se ustavi ob Prešernovem spomeniku. Narodno ženstvo pokloni junaku naroda venec. Županja dr. Tavčarjeva izpregovori v imenu ženstva zanosen pozdrav dnevu Svobode:

Slovensko ženstvo! Tebi, slovensko ženstvo, ki si skozi štiri leta pretrpelo neskončno trpljenje, tebi, katero si skripaje pošiljalo svoje sinove v bratomorni boj, Tebi je napolnil danes dan rešenja. Najsrčnejša želja Tvojeja življenja je izpolnjena. Tvoj ubogi, trpeči narod je prost, enakoveren drugim narodom, zedinjen s svojimi brati. Hvalenost nam polni srce do čimteljev te svobode. Zvestoba nam polni srce do troedinega našega naroda in sveta nam bodi njega zastava in sreča. Zavedati se pa moramo naših dolžnosti, katere moramo izpolniti do skrajne možnosti. Na glasu ste Slovenke dobre gospodinjice — in dobra gospodinja skrbi v prvi vrsti, da je doma zaklad. In danes na najsijajnejši dan našega naroda ustanovimo narodni zaklad. Dajte, sestre, vsaka po možnosti, kolikor utripate. Zaklad ta naj priča našim potomcem o naši zavednosti in požrtvovalnosti. Narodnemu vijeću, naši najvišji instanci, izročimo ta zaklad v korist naši mladi državi.

Zivela Jugoslavija! Živeli njeni ustanovitelji!

In sname si županja nakite in prstane ter jih daruje domovini.

Zopet slika, da ti v ginjenju srce zastane: Narodno ženstvo sledi vzgledu ter prinaša darove, nakit, zlato, bisere — za »Narodni svet« — odnosno »Narodno vijeće!« Pevski zbori zopet zabučo. Sprevod gre dalje v orkanu navdušenja. Pri pošti se prično mase v najzvořejšem redu razhajati, manifestacijski odbor se zahvali narodu, da se je z vzhornim redom izkazal vrednega svoje svobode. Preteče ura in pol, predno dospo konec množice. Popoldne narod v prirščnem veselju slavi praznik: povsod radostno petje, vzklkanje, smeh, kmetije in vojaki se bratijo s Srbi — nekdanji vietniki. Zvečer se zaiskri pod Tivolijem umetni ogenj; rakete oznanjajo našo svobodo nebu. In vedno znova, kakor: Lahko noč! — »Zivio Wilson!« — Del naroda zaključuje praznik v Narodnem gledališču in pri improvizirani slavnosti v »Unionu«. Ves dan in vso noč se mir niti najmanj ni kalil, narod je pokazal, da mu je beseda »Narodnega vijeća«, oziroma »Narodnega sveta« — sveta, da hoče kot kulturni narod stopiti v zvezo narodov in da si noče omazati rok s kulturo, kakršno je hotel svetu oznanjevati nemški in madžarski meč! — Izvršil bo temeljito očiščenje svojega ozemlja, ali ne s silo, z mečem, temveč na miren, dostojen način. Narod vč, da ima prenesti še marsikatero trpljenje, predno mu zasijeta svoboda in mir v vsem blešku — a z zaupanjem čaka dne, ko more obleti vse vračajoče se brate: naše jugoslovanske legije in Srbe, vse zaveznike, naše vojne vietnike in naše Amerikance!

Narodni praznik v Soštanju.

Narodni praznik v Soštanju se vrši v nedeljo dne 3. novembra. Ljudstvo in gostje se zbirajo ob 9. uri pri larni cerkvi, kjer se sprejeto sestavi. Na čelu sprejeda bratje Sokoli na konjih z jugoslovanskimi zastavami in lovorjevimi vencji, za njimi trobentači, godba, pevski zbor in bratje Sokoli na konjih, v rokah bandera s primernimi napismi, okinčana z bršljanom, cvetkami in trobojnicami, vsa šolska mladina s šolsko zastavo in vsi z malimi slovenskimi, hrvaškimi in srbskimi zastavicami, vjetniki s šopki, skrbjeno je tudi, da dobijo vsi udeleženci jugoslovanske kokarde. Sprejeto se pomika od farne cerkve mimo vile g. dr. Mayerja na glavni trg, kjer bo slavnostni govor in petje jugoslovanskih himen. Pred manifestacijskim obhodom se vrši slavnostna maša. Narodni odbor je prevzel celo vrsto nalog, da bo proslava našega vstajenja in prepoveda čim veličastnejša. Doseglo se bo, da bodo zastave vsele tudi z občinske hiše in liš naših nemških sodržavljancev, koder se bodo pomikali sprejeto. Dalje se bodo vplivalo, da dobe vjetniki ta dan polbišek. Udeležbo so obljubili naši vrlji kmetje iz bližnje in daljne okolice, deloma peš, deloma na okrašenih vozovih, dalje vse bližnje požarne brambre, bratska sokolska društva z zastavami, katera tem potom za udeležbo še enkrat iskreno vabimo. Zlasti prosimo pevece za udeležbo. »Prišel je vstajenja dan, verige strl je Jugoslovani!« Prihitite vsi na ta dan v Soštanj, da damo duška svojemu veselju po toliko težkih letih suženjstva, da je prost naš rod, na svoji zemlji svoj gospod. Naj se razlega do neba: Svobodna Jugoslavija!

NARODNI PRAZNIK V SEŽANI.

Danes, 29. oktobra, smo imeli tudi v Sežani narodni praznik. Zvečer okoli 6. ure se je zbrala ogromna množica ljudstva na Rajmundovem trgu, od koder se je pomikala po glavni ulici do kolodvora južne železnice. Tu se je ustavila in zapela narodno himno »Hej Slovani!« itd. Od kolodvora se množica vrne zopet po glavni cesti, prepevaje in vslikajoč: Živio Jugoslavija, živio Čehi - Slovaški, živio sloboda, doli z barbari itd. ter se zopet ustavi pred palačo okrajnega glavarstva, kjer zapoje par slovanskih pesmi ter odkoraka zopet na glavni trg. Na glavnem trgu vstopi gospod Kontelj v sredo mase ljudstva, obrazloži pomembni dan slavnosti, proslavljač dole pokolnjo dr. Kreka, sedanjih predsednikov dr. Korošca, Cingrija, Stančka itd. Ljudstvo se je vsakokrat odzvalo z navdušenimi vsikili. Ko se je slavnost dokončala, se je ljudstvo mirno razšlo na svoja domovja. — Z današnjim dnem so izginile tudi tujejezični nadpisi na tablicah, bodisi to v italijanskem ali nemškem jeziku.

VELIKANSKE MANIFESTACIJE NA JESENICAH.

V torek 29. t. m. se je vršil tudi na Jesenicah velikanski manifestacijski obhod v proslavo Jugoslavije. Ob 9. uri dopoldne so se zbrale tisočglave množice pred kolodvorom. Predsednik krajevnega odbora Narodnega Vijeća opozori med velikanskim navdušenjem množico. Za njim sta govorila še dva govornika. Vmes je izbrala godba kat. društva narodne himne. Spremljalo jo je mogočno petje ljudstva. Razvil se je imponzant obhod. Na čelu je jecel, kolesarji, godba, Sokoli, Orli in sokolski naraščaj v kroju, dekleta v narodnih nošah, pevci, organizirano delavstvo J. S. D. S., S. L. S., in J. D. S. ter silne množice ljudstva. Piščo cenjeno 5000 oseb. Sprejeto je šel čez Jesenice na Savo do konca občine ter se vrnil nazaj pred kolodvor. Po končanem govoru in med petjem ter igranjem narodnih himen, se je občinstvo mirno in hitro razšlo. Na vsakega je napravilo velikanski utis. Vse Jesenice in Sava v narodnih zastavah in zastavicah, v zelenju in slavlolikih. Počivalo je vse delo. Ves čas je vladal vzoren red kljub izzivanju vojaške oblasti s strojnimi puškami!! Narod se zaveda sedanosti!! Ne pusti se zapeljati! Na dan — Slovan!

SLAVNOSTNI SPREJED V PROSLAVJE JUGOSLAVIJE V ZAGORJU OB SAVI.

Dne 28. oktobra je šlo zastopstvo delavstva in JDS k ravnatelstvu. V imenu vseh je zahteval Taufer razobešenje slovenske trobojnice in takojšno odstranitev vseh nemških napisov, kar se je takoj izvršilo. Drugi dan se je vršil slavnostni sprejeto iz Kisovca na Loke čez Toplice in Zagorje na postajo in nazaj do Toplice. Sprejeto se je udeležilo nad 5000 ljudi z zastavami trdimenega naroda, ameriško, francosko in rdečo. Pred rudniško restavracijo so bil govori. Govorila sta v imenu JDS. Čobal in v imenu JDS. Taufer. Čobal je pojasnil v imenu delavstva pomen Jugoslavije. Taufer je med drugim rekel, da naše stranke ne zadene nobena krivda glede vojne in da se ni kaplje krvi prostovoljno prelilo in ravnotako ne vinaria vojne posojila podpisalo, kar se je moralo storiti, to se je storilo le na pritisk Dunaja z gnevom v srcu. In pozdravil je manifestante kot svobodne državljane v svobodni Jugoslaviji. Med sprejeto so tudi orožniki odstranili nemški napis. Zagorje je bilo vse v zastavah. Manifestacija se je slišno obnesla in popolnoma v redu. Popoldne je bila prosta zabava v gostilni gospe Millerjeve in tam je zopet govoril Taufer. Vsi govori so bili z navdušenjem sprejeti. Ves čas se je čulo: Živio Wilson in Jugoslavija!

V DOMŽALAH.

Domžale, 27. oktobra. Včeraj, dne 27. oktobra 1918 se je izvolil odbor Narodne obrambe v Domžalah na poziv Narodnega vijeća z dne 24. t. m. Predsednik Franc Cerar, tovarnar v Stobu, namestnik Anton Skok, posestnik v Domžalah, voditelj narodne obrambe Jožef Jezernik, njegov amestnik Ivan Kirhar, poslovodja Jožef Adamič, posestnik v Domžalah, jega namestnik Ivan Kuralt, posestnik v Domžalah, blagajnik Anton Miller ml., posestnik v Stobu, odborniki: Franc Habjan, posestnik v Stobu 27, Franc Rahne, posestnik v Studi, odbornice Zinka Bole, učiteljica v Domžalah in Cerar Helena, hči tovarnarja v Stobu. Pri manifestacijskem sprejedu je nepregledna množica korakala, na čelu jej Domžalska godba.

Udušena protirevolucija v Pragi.

Javna uprava. — Coudenhove na dopustu. — Nemški konzul čestita k ustanovitvi češkoslovaške države. — Izporemba uličnih imen. — Manifestacije.

Praga, 29. oktobra. Namestništvo se je z Narodnim Vyborem sporazumelo o skupnem vodstvu javne uprave. Vrše se pogajanja o podobnostnih modalitetah. Glede na personalne razmere ostane dosedanja državna uprava neizpremenjena.

Praga, 29. oktobra. Namestnik grof Coudenhove je na lastno prošnjo dobil začasen dopust.

Praga, 29. oktobra. Češko-slovaški tiskovni urad javlja: Danes se je pri Narodnem Vyboru zglasil generalni konzul nemške vlade baron Gebattel, se predstavil navzočim predsednikom Narodnega Vybora ter jim čestital k ustanovitvi samostojne češko-slovaške države. Povedal je, da je svoji vladi v Berlinu poslal podrobno poročilo o poteku včerajšnjih dogodkov in zlasti podčrtal vrgledni in dostojni potek manifestacij, ob katerih je bila popolna varnost vseh 40.000 pripadnikov nemške države, bivajočih na Češkem, dovršeno zaimenčano. Končno je izrazil željo, da naj bi odnošaji med češko-slovaško in nemško državo ostali trajno dobri.

Praga, 30. oktobra. Sestava češke armade gre dobro izpod rok. Priglašajo se vsak dan oficirji in moštvo. Iz avstrijskih državnih skladišč se je vzelo 5000 pušk in revolverjev.

Praga, 30. oktobra. Češki listi, kakor je pričel »Venkov«, priobčujajo avstrijska uradna poročila z bojišč kot poročila sovražne države, poročila entente pa kot poročila zaveznikov.

Praga, 30. oktobra. Izvršile so se izpremembe v imenih nekaterih ulic. Franc - Josipova cesta se imenuje odje slej Ruska cesta, Ferdinandova odsej Masarykova cesta, Frančevo nabrežje odsej cesta češko-slovaških legionarjev, Franče most odsej Wilsonov most.

Praga, 30. oktobra. Od predvčerajšnjem vihra z Hradčanov češka zastava.

Praga, 30. oktobra. Uvaja se češki uradni jezik v vse urade. Narodni vbor je prevzel razne urade. Proglasi se amnestija za politične zločince.

Praga, 30. oktobra. Včeraj so se priredile nove velike manifestacije, katerih so se udeležili tudi oficirji in moštvo s češkimi zastavami. Demonstracije so nosile zastave, na katerih palicah so bili natakneni avstrijski bankovci. En oddelek vojakov je nosil napis: Žižkovci dezertirji.

Češko vojaštvo drugega armadnega zbora.

Dunaj, 30. oktobra. Danes dopoldne je prišlo v zastopstvo vojaškega poveljništva na Dunaju odposlanstvo, v parlament, ki je stopilo v stik s podpredsednikom parlamenta Tusariem, da se rogaia z njim glede razdelitve vojaških agend dunajskega armadnega zbora, v kolikor se tičejo te na vojaške pokrajine v češko-slovaškem ozemlju. K dunajskemu 2. armadnemu zboru namreč pripadajo tudi veliki deli južne Moravske, ker pride v poštev večje število dopolnilnih poveljstev, ki se izločijo iz dunajskega armadnega zbora.

Dopisli v Pragi.

Praga, 30. oktobra. Namestništvo se je sporazumelo z Narodnim Vyborem, cesarski namestnik princ Coudenhove je odstopil.

Praga, 30. oktobra. Danes popoldne je imel Narodni Vbor plenarno sejo pod predsedstvom svojega načelnika Svehle. Poročal je o včerajšnjih dogodkih in o sklepih Narodnega Vybora, da se zagotovo nemoteno poslovanje oblasti. Skrb za to je bila izročena posebnemu odseku. Končno je bil prevzet urad za prehrano ter je bil izdelan podroben načrt za aprovacijo.

Praga, 29. oktobra. Za voditelja praškega policijskega ravnatelstva sta bila imenovana od Narodnega Vybora nadkomisar Bienert in nadzornik Honek.

Praga, 30. oktobra. Z madžarskimi vojniki, ki so hoteli pod poveljstvom im. Kestraneka izvršiti napad na Narodni Vbor, je prišlo v njih vojašnici do kratkega nekrvavega boja. Madžarom so Čehi odvzeli orožje. Nekega generalštabnega častnika polkovnika Stusche, ki je skušal zažgati tajne dokumente generalnega štaba, so aretirali.

Praga, 30. oktobra. Švicarski poslanik se je včeraj predstavil Narodnemu Vyboru.

Praga, 30. oktobra. Češkimi legionarjem v Rusiji, na Francoskem in v Italiji je bilo brezlično sporočeno o prvratu na Češkem.

Praga, 30. oktobra. Plzenj je v rokah Narodnega Vybora, ki je prevzel tudi Škodove tovarne s 34.000 delavci. Na tovarni vise češke zastave. Vojaška oblast je bila odpuščena. Nečeški delavci so bili odpuščeni. Ustanovila se je narodna garda.

Praga, 30. oktobra. Včeraj je bil postavljen v Pragi prvi polk za narodno obrano, močan 800 mož. V izpolnitev vojaške službe so napravili češko narodno milico Narodnega Vybora, ki je sestavljena iz oficirjev in moštva bivše oborožene sile. Dunajske žandarme, ki so bili te dni poslani v Prago, so spremlili proti domu češki Sokoli. Vsi črnovojniki, ki so doma in so bili prosili za oprostitev, so dobili ukaz, naj ostanejo doma.

Praga, 30. oktobra. (Kor. ur.) Češko-slovaški tiskovni urad poroča, da je začela poslati provizor, komisija za zunanje zadeve, ki je naznanila zastopnikom tujih sil v območju češko-slovaške države, da je Narodni Vbor sprejel oddelek javnih zadev. Nadlajse se naznanja, da je odpravljena militarizacija industrijskih obratov.

Praga, 30. oktobra. Zunanji minister češke vlade v Parizu dr. Beneš je poslal Narodnemu Vyboru v Pragi pismo preko Varšave, v katerem pravi: Bratje, z največjo mirnostjo pričakujete bodoče dogodke. Vso svojo pažnjo posvetite, da narod ne pride v svojo novo neodvisno državo uničen od bede in lakote. Podpirajte se med seboj. Sedaj je treba patriotičnih del in ne patriotičnih besed. Dr. Beneš ostrbojso vse, ki bi pustili sedaj delati kupčije na škodo skupnosti ter pozivlja na bratsko pomoč vseh slojev med seboj. Zaključuje svoje pismo s pozivom, da naj ohranijo Čehi zaupanje, ker se bo sedaj vse uredilo. Kar se bo godilo v tem času, bo vse zapisano v knjigo zgodovine. Češka vlada v Parizu pošilja Čehom v domovini pozdrave ter jih opominja še enkrat, da naj si pomagajo drug drugemu.

Povratak naših delegatov iz Švice.

Dunaj, 30. oktobra. Češka delegata Klofač in Haberman dospeta danes ali jutri iz Švice na Dunaj.

Kestranek aretiran.

Praga, 30. oktobra. Fml. Kestranek je bil danes aretiran, ker je kljub svoji obljubi, dati Narodnemu Vyboru, poslušal dunajsko vojno ministrstvo in izjavil, da se vojaško poveljstvo ne pokorava Narodnem Vyboru. Kestranek je nameraval z madžarskimi vojniki potlačiti praško revolucijo. Njegov namen pa se je izjalovil, ker so Madžari izjavili, da ne nastopijo proti Čehom. Tajni akti generalnega štaba so bili sežgani. Med tem je posegel vmes Narodni Vbor in mal oddelek čeških vojakov je vdril na dvorišče vojašnice, kjer so stali madžarski vojniki, oboroženi z ostro municijo in strojnimi puškami. Madžari so vrzli orožje proč in povedali, da se ne bodo borili proti Čehom. Oficirji in moštvo je vdrilo v poslopje in aretiralo podpolkovnika Ronda, ko je baš sežigal neke akte. Aretiran je bil tudi oficir nemškega generalnega štaba podpolkovnik Stosche. Vojaško poveljstvo so zasedli češki oficirji. Čehi so dovolili Madžarom, da odpuštujejo domov. Prišlo je tudi do pobratimstva med češkim in madžarskim vojaštvom.

Praga, 30. oktobra. Vojaški poveljnik v Litomešicah se je podvrnil praškemu Narodnemu Vyboru. Vsi potniki, ki prihajajo v Prago ali odhajajo, se natanko preiščejo. Nemški vojniki morajo pred odhodom v domovino pustiti tam svoje rezervne monture. 73. hebski polk je odotoval domov.

Ceški poslanik na Dunaju.

Dunaj, 30. oktobra. Za češkega poslanika na Dunaju je imenovala češka vlada poslanca Tusaria ter to naznanila Andrassyju in Lammaschu.

Revolucija v Avstro-Ogrski.

Dunaj, 30. oktobra. Na Dunaju so se vršile danes velikanske vsenemške demonstracije. Udeležilo se jih je kakih 5000 vojakov, ki so hoteli razdeljati vojno ministrstvo. Poslanci in socijalni demokrati so jih zadržali.

Dunaj, 31. oktobra. Včeraj je prišlo na Dunaju ves dan do velikih demonstracij republikanskega in revolucionarnega značaja. Dopoldne so se zbrali dijači pred parlamentom ter so govorili nekateri poslanci. Popoldne je imela nemško nacionalna zveza sejo, ki je trajala do pozne noči. Nemški nacionalci so se izrekli za avstrijsko republiko. Ljudstvo, ki se je zbralo pred zborovališčem, je klicalo: »Živela republika, proč z vojno, proč z Viljemom.« Prišlo je do plenjenja po prodajalnah živin in v modnih trgovinah ter so bile v mnogih javnih lokalih razbite šipe. Ponekod je bila razbita tudi notranja oprava. Demonstrirali so zlasti delavci iz zunanjih okrajev, ki so korakali skozi mesto z rdečimi zastavami. Med demonstracijami pred parlamentom je bila strgana črna žolta zastava ter razobešana rdeča zastava, ki visi še danes. Tudi pred častniškim kazinom na Schwarzenbergplatzu je prišlo do demonstracij za republiko. Oddeleku nemških vojakov, ki so prišli mimo, so klicali demonstranti: »Proč z Viljemom, proč z vojno, razorožite se.« Dunaj, 30. oktobra. Cesar se je odpeljal na Ogrsko in že dospel v Gödöllö. Kabinetni ravnatelj dr. Seidler bo v kratkem odstopil. Cesar bo izdal splošno amnestijo za politične zločince, ki naj se izvede potom narodnih vlad.

Dunaj, 30. oktobra. Pri demonstracijah pred deželno hišo v Herrenasse je hotel govoriti tudi dunajski župan dr. Weisskreiner. Ljudstvo pa ga je preprečilo in ga ni pustilo govoriti. Pred vojnim ministrstvom so hoteli demonstrirati nekemu generalu strasti ro-

zeto s čepice. General je potegnil sabljo, demonstranti pa so ga premagali, mu odtrgali rozeto in zlomili sabljo ter se je moral general umakniti.

Dunaj, 31. oktobra. Cesar je izdal včeraj brodogovno povelje, ki izroča vse vojno brodogovje jugoslovanskemu Narodnemu Vbju. Na ladjah se smejo razobešiti zastave jugoslovanskega naroda. To se je izvedelo tudi v včerajšnji seji nemškega Narodnega sveta ter je napravilo silno mučen vtisk.

Izvršilni odbor nemško avstrijskega narodnega sveta je sklenil provizorno ustavo, ki jo hoče predložiti narodnemu zboru. Po tej ustavi se ustanovi nemško avstrijski državni svet z 12 člani in ravno toliko namestniki, ki se volijo po proporciji. Ta državni svet ustanovi direktorij. Predsedniki državnega sveta zastopajo državni svet na zunanji, pred državljanji in napram drugim državam in narodom. Volitev v komisijo se vrši po temle ključu. Nemški nacionalci dobe 8, krščanski socialci 6, socialni demokrati 4 mandate, dunajski svobodomiselci in neodvisna stranka pa po 1 mandat. Načelnik krščanskih socialcev prelat Hauser bo baje načelnik ministrstva nemško avstrijske republike.

Dunaj, 29. oktobra. Na Dunaju se je konstituiral tudi nemški državni svet za nemško Češko. Za načelnika je bil izvoljen poslanec Pachter.

Dunaj, 30. oktobra. Danes zjutraj se je vršila seja načelnikov strank, v kateri se je izrekla večina udeležnikov za to, da se poslanska zbornica odgodi do 12. novembra. Poslanec Seitz bo predlagal v tej seji, da se podaljšajo mandati za eno leto in da naj zbornica reši še nekatere justične predloge. Poslanec Wolf je napadal zunanjega ministra grofa Andrassyja, ki ga je imenoval izdajalca. Nemčije in nemškega naroda ter mu odrekal vsako pravico, govoriti in nastopati v imenu Nemcev. Po oficijalnem koncu seje je ministrski predsednik Lammasch sporočil poslancem, kaj je hotel govoriti v poslanski in gosposki zbornici.

Dunaj, 30. oktobra. Predstojništvo nemško - nacionalne zveze je imelo danes sejo ter sklenilo to - le resolucijo: Avstro-Ogrska je po krivdi svojih odgovornih voditeljev razbita. Razmerje med Avstrijo in Ogrsko je pretrgano. Vseled tega tudi ni nobenega skupnega zunanjega ministra več. Madžarski grof Andrassy nima prav nobene pravice govoriti v imenu Avstrije in ponuditi v njenem imenu mir. Za njegovo izdajstvo na Nemčiji, ki je stopila svoj čas v zvestem zavezniškem bratstvu v vojno, bo grof Andrassyia zadelo ono zaničevanje, ki gre nevaležnosti in politični zahrbtnosti. Nemška Avstrija se je otrešla vseh verz. Njena mesto je na strani Nemčije.

Začasna nota nemško - avstrijskega narodnega zbora Wilsonu.

Izvršilni odbor začasnega nemško-avstrijskega narodnega zbora je predložil danes v plenarni seji besedilo note, ki naj se odpošlje predsedniku Wilsonu. Nota predvsem naznanja ustanovitve nemško - avstrijske države. Potem ugotavlja, da priznava nova država vsem drugim narodom v monarhiji neomejeno pravico, da sami določijo svoje stališče v družbi narodov, enako pravico pa zahteva tudi za nemški narod. Na mirovnih pogajanjih ni opravičen govoriti in sklepati miru v imenu Nemške Avstrije nihče drug, nego izvršilna oblast, ki jo bo postavil nemško - avstrijski narodni zbor. Zato prosijo predsednika Wilsona, naj da nemško - avstrijski državi nemudoma priliko, da začne direktna pogajanja z zastopniki vseh voljujočih se držav v svrhu splošnega miru. Izvršilni odbor sprejema vsa Wilsonova načela in smatra čehoslovaški in jugoslovanski narod kot popolnoma neodvisni državi; pripravljen je, z njima urediti svoje odnošaje potom svobodnih dogovorov. Vsa spornaprvašnja med Nemško Avstrijo in čeho - slovaško ter jugoslovansko državo naj reši razsodišče v smislu določb haaške konference. Potem opozarja nota predsednika Wilsona na nemška ozemlja v sudetskih deželah in izjavi: Ob sebi se ume, da zahteva nemško - avstrijska država tudi nemška ozemlja Češke, Moravske in Slezijske. Trajnega miru v Evropi ni mogoče zagotoviti, ako se 3/4 milijona Nemcev proti njihovi volji podvrže Čehom in tako ustvari v novi češko - slovaški državi nemška irredenta. O določitvi meja smo pripravljeni pogajati se s poklicanimi zastopstvom češkega naroda. Ako se v tem ne bi mogli zediniti, naj bi odločilo svobodno ljudsko glasovanje pod kontrolo nepristranskih držav. Enako naj se uredi vsa sporna prvašnja z jugoslovansko državo in Italijo. Končno prosijo, naj se prepreči vsako nadaljnjo nepotrebno prelivanje krvi in se takoj na vseh frontah izvede premirje in začno med narodi pogajanja za splošni mir. Podpisali so noto poslanci Dinghofer, Fink in Seitz.

Andrassy Lansingu.

(Komentar k prošnji za premirje.)

Dunaj, 28. oktobra. Zunanji minister grof Andrassy je danes naslovil na ameriškega državnega tajnika Lansinga to - le brzojavko: Takoj ko sem prevzel vodstvo zunanjega ministrstva, sem Vam odposlal oficijelni odgovor na Vašo noto od 18. oktobra, iz katerega povzamete, da smo v vseh točkah sprejeli načela, ki jih je predsednik Zedinjenih držav postavil v svojih različnih izjavah. V polnem soglasju s stremiljenji predsednika Wilsona, da se prepreči bodoče vojne in ustvari rodna narodov, smo že vse pripravili, da moremo narodi Avstrije in Ogrske svoje bodoče stanje dovršiti in določiti po lastni želji ter popolnoma neovirano.

Odkar vlada cesar in kralj Karel, sem neprestano stremel za tem, privesti vojno do konca. Bolj nego kdajkoli je to danes želja vladarja in vseh narodov Avstrije in Ogrske ki so prepolni prepričanja, da more biti njih bodoča usoda zanje uspešna samo v mirnem razviku brez pretresov, hudih preizkušenj, pomanjkanja in bridkosti vojne.

Obračam se zatorel, g. tajnik, naravnost na Vas s prošnjo, da volitate na predsednika Zedinjenih držav, da naj v interesu humanitete ter v korist vseh narodov Avstro - Ogrske dovede do premirja na vseh frontah in da se čim prej tudi prično mirovna pogajanja.

Dunaj, 28. oktobra. Avstro - ogrska vlada je obenem z noto, naslovljeno na drž. tajnika Lansinga sporočila nle vsebino tudi francoski, angleški, japonski in italijanski vladi s prošnjo, naj jo podpirajo pri gosp. predsedniku Wilsonu.

Budimnost. 30. oktobra. Čete, ki so nregnale madžarski Narodni Svet, skušajo razorožiti čete, ki so ostale zveste staremu režimu. Več oddelkov je bilo

od čet Narodnega Sveta obkoljenih in razoroženih. Ječe so bile odprte in vjetniki osvobodeni. Maršbataljoni ne odhajajo. Pri vojašnici Marije Terezije je prišlo do bojev med četami madžarskega Narodnega Sveta in četami, ki se niso pridružile narodnemu gibanju. Ob 1. zjutraj je boj še trajal. Na obeh straneh je mnogo mrtvih in ranjenih. Povelništvo je poklicalo dva oddelka strojnih pušk. Oba oddelka sta se branila streljati. Po celem mestu vlada republikansko gibanje. Demonstracije so se vršile po celem mestu vso noč. Demonstranti ustavljajo vsakega človeka na cesti ter ga izprašujejo po njegovem mišljenju.

„Ukrajinsko vprašanje“?

Na Dunaju so te dni rekli: »Poljska država se razteza do reke Sana v Galiciji ter so na ta način odrezali od Poljske vso Galicijo vzhodno od Premysla, kakor so pred pol letom odkomandirali od Poljske Helmsčino, ki leži severno od tod. Kaj nai bi se zgodilo s tem delom Galicije, o tem modro molče. Nairaiši bi mu pridružili še vso Ukrajino ter tako »rešili« vso »avstro-ukrajinsko vprašanje«. Toda za to podjetje Avstrija že davno ni imela moči, ruska Ukrajina pa nima volje. Ukrajina je tudi letos po boljševoški - revolucionarnih zmedah pokazala dovolj jasno, da je nje mesto poleg ostale Rusije ali v Rusiji, kamor kaže vsa njena prošlost in vse njeno gospodarstvo.

Mi o Ukrajini in Ukrajinstvu tekom te vojne nismo mnogo pisali. Zastopniki takovane ukrajinske misli v Galiciji so izgrli tako žalostno vlogo in postopali tako brez vse nacionalne morale, da smo preko njih običajno šli na dnevi red. Pa tudi Ruska Ukrajina je zlasti v brest - litovskem miru izrala vlogo, ki se nam ni zdela častna.

Te dni smo preleteli brošuro »Ukrajinska ožtakca«, ki jo je v Brnu v lastni založbi izdal Čeh Jaromir Nečas. Gosp. Nečas je očitno kod vojak imel priliko, živeti med Malorusi (pač tudi v ruski Ukrajini sami) ter vzliubil tamposnje ljudstvo. Ta hvalevredna ljubezen mu je narekovala brošuro, v kateri je cenzura celo poglavje »Ukrajinci in Nemci« konfiscirala. Odkriti povedano: Ko bi gosp. Nečas napisal samo tretje poglavje, kjer zatruje, da je »rešitev agrarnega vprašanja« rešitev ukrajinskega problema, bi mi mislili, da je svojo nalogo dobro opravil. Kar pa je napisal še poleg tega, to nas ne more uveriti, da je bilo češko in jugoslovansko stališče v tej stvari nepravilno.

Kdo so in kakšni so torej »Ukrajinci«? Na to vprašanje odgovorjamo z izjavami avtorja samega: Mesta so v Ukrajini v »tutij« rokah, t. j. v ruskih, oziroma poljskih, na Ogrskem pa madžarskih; redko je v katerem mestu 10 odstotkov Ukrajincev. Velike, amorfne mase ukrajinskega naroda so bile dosle nacionalno in politično indiferentne in niso niti znale, da so Ukrajinci. V ruski Ukrajini je nasprotje proti Velikorusom, če sploh se dandanes ekstira, mnogo manjše nego v Galiciji in Bukovini, kjer so ga dunajski krozi umetno gojili. Galijski Ukrajinci so nositelji ukrajinske ideje in posrečilo se je, v galisko - maloruski inteligenci nred vojno razvneti silno strast proti Rusiji, ne le proti carizmu, ampak tudi proti velikoruskemu ljudstvu in jeziku. »Duši ruska in ukrajinska pa sta si seveda silno sorodni.«

Iz tega in takšnega gradiva ne moremo z avtorjem sklenati, da je nastanek posebnega ukrajinskega naroda naraven in nujno potreben. Take »amorfne« mase, ki jih potem agitacija lahko suče na to ali ono stran, poznamo dobro na pr. v Makedoniji. Hoteli so neprijetelji Slovanstva ustvariti »makedonski narod«, ki bi bil sredi med Srbi in Bolgari. Madžari so poznali tudi »bosanski« narod itd. In vendar je gotovo, da bodo Makedonci — spričo naj-novejših dogodkov — pač po večini Srbi, Bosanci pa ostanejo Srbo - Hrvati. Seveda učenci so našli veliko razliko v jeziku, literaturi in kulturi ter zgodovinski prošlosti med Ukrajino in Veliko Rusijo, oziroma Poljsko. Vsi ti momenti ne morejo odločevati o pripadnosti ali nepripadnosti k narodu. Kolikokrat je življenje že desavuiralo filologe - učenjake! Kje se začne poseben slovanski jezik, kje pa se še končuje dialekt, na to v nekih manjših razdaljah noben učenjak ne more z absolutno sigurnostjo odgovoriti; gotovo pa je, da tudi velike razlike v dialektih ne onemogočujejo nacionalne skupnosti. (Prim. nemške dialekte ali italijanske in francoske, ki so si tako različni med seboj, pa so se Nemci, Italijani in Francozi vendarle ujednili!) Vsa stvar izgleda tam v vzhodni Galiciji tako, kakor na pr. v Zagrebu, kjer inteligencija govori štokavsko. Ljudstvo in vsa okolica pa kajkavski. Po mestih se govori »gosposka« poljsčina, po vaseh pa dialekt »malorusčina«. V ruski Ukrajini vlada po mestih velikorusčina, po selih pa »ukrajinsčina«. Seveda lahko iz vsakega dialektla ustvarimo knjižni jezik, toda vrašati se je, če je to vselej tudi koristno. Ali je koristno in potrebno, v Ukrajini forsrati proti rusčini malorusčino? Ukrajinci sami bodo kljub temu še ostali »nepismenik«, če ne bo prave stvarne skrbi za prosveto. Za Slovence vobče pa je veliko število njih največja nesreča. Zato pravim: Kjer že ni povsem razvitega in v javno kulturno in politično življenje uvedenega slovanskega knjižnega jezika, tam naj nikdo ne uvaia novega! Kar se tiče jezika, ukrajinski narod ne bo nesrečen, če se bo učil tukaj poljski, tam pa ruski.

Ukrajinstvo se sklicuje na razliko zgodovine. Toda razliko zgodovine zabrajejo uprav veliki časi; ko bi temu ne bilo tako, bi se nikoli ne ujednili prej navedeni veliki evropski narodi, čigar deli so imeli pred toletji tako različno zgodovino! Ohranitev zgodovine ne more biti sama sebi namen, ampak zgodovina mora izginiti, če to zahteva interes bodočnosti. Sloh pa se baš dandanes zno-

hovinski faktorji močno umikajo iz računov.

Stvar stoji torej tako: veličanska večina Ukrajincev ne čuti potrebe kakor nacionalne osamosvojitve; objektivni razlogi, ki naj bi ločitev utemeljevali, tudi ne držijo; preostala je še mislišenje galicko-ukrajinske inteligence... in tu smo pri jedru vprašanja.

Želim ukrajinskemu ljudstvu vse dobro. Toda nikdo naj ga ne rešuje z jezikovno - separatističnimi tendencami.

Ukrajinsko ljudstvo ni trpelo pod carizmom in pod Poljaki zato, ker se je čutilo za ukrajinsko nacijo, ampak trpelo je kot ljudstvo, podrejeno gospodstvu, a ti so tlačili enako velikorškega muža in zapadnogalickeskega poljskega chlopa. Kdor reši ukrajinsko ljudstvo iz gospodarske bede in mu da dovolj zemlje, tisti je rešil njegov problem.

Nismo proti temu, da bi Ukrajina ne postala svoja država, kolikor je to v njenem interesu ali rezultat vnanjih dogodkov; vendar pa ne moremo pripustiti, da bi se iz kar tako izročila vsa vzhodni Galiciji 26%. Poljaki pa 74%, ciji ni poljsko le mesto Lvov, kjer skoro ni sledu ukrajinizmu, ampak tudi vsa ostala mesta in mesteca in kraji so tako izpremešani s Poljaki, da je čisto težko reči, kdo ima večino. Poljski atlas prof. Romera šteje v okolici Premysla 50-75% Poljakov, ravnotako v okolici Lvova, v vseh ostalih vzhodni Galiciji pa 25-50%. (kakor v Holmsčini), v poedinah okrajih pa je Poljakov od 55% do 86% in celo 86%. (Prim. Wahar, Ludność Polska, Warszawa).

Po »Glosu narodu« (št. 234) je v vzhodni Galiciji 59% Rusinov, 40% Poljakov in na 1% Nemcev. Zemlje imajo v vzhodni Galiciji Rusini 48%, Poljaki 52%; davkov plačajo Rusini v vzhodni Galiciji 26%, Poljaki pa 7%. Vse te številke jasno kažejo, da ni mogoče reči: Vzhodna Galicija je rusinska; treba je vsaj reči, da je najmanj toliko poljska kakor rusinska in da je torej ni mogoče kar tako dati Ukrajincem. To dejstvo je tudi vzrok, da se zadnje dni meja ukrajinske države že seli od Sana k Bugu. Poljsko časopisje pa piše dandane v rusinskem vprašanju zelo pomirljivo in soserljivo ter priznava Rusinom v bodoči poljski državi vse pravice manjšin.

Se enkrat ponovim: Ukrajinskemu ljudstvu vse dobro! Samo naj nikdo ne misli, da ga bo najbolje osrečil stem, če njegov dialekt proti poljskimi in ruskimi forsi- ra kot knjižni jezik.

Dr. Fr. I.

T. G. Masaryk.

»Neue Zür. Zeit.« prinaša iz peregaha F. S. članek o predsedniku provizorne vlade Čehoslovakov Masaryku. Iz članka posnemamo to-le:

Kot učenjak na polju filozofije in sociologije je imel profesor dr. Tomáš Garrigue Masaryk že dolgo pred vojnjo odlično ime. V avstro - ogrskem političnem miljeu so ga splošno visoko cenili kot temeljitega in dalekovidnega poznavalca notranjih, v glavnem pa zunanjih zadev donavske monarhije in Balkana. V inozemstvu je prišlo njegovo ime šele tekomo vojne vsled njegovega političnega delovanja v široke kroge.

Nekaka tragika tiči v tem, kakor pri marsikaterem drugem prepričanem pacifistu, da je onučene Tolstega, prišel od tega, da je propovedoval vojno. Vse svoje življenje, danes se nahaja v svojem 68. letu, se je boril za boljšo Avstrijo, sedaj pa na koncu njegovega življenja ga smatrajo za glavarija, za dušo vse čehoslovaške akcije v inozemstvu. On ima tudi glavni delež na dosedanjih političnih in vojaških pridobitvah čehoslovaškega gibanja za svobodo, kateremu se je posrečilo pod njegovim vodstvom po neizrečnih težkočah, oiačenih tuhtam po predsednikih in starem napram avstrijski monarhiji takorekoč tradicionalnem priznanju, postaviti tri skupno skoro 200.000 mož, broječe armade in doseči v političnem oziru znane izjave ententnih držav in Ameriki, s katerimi so bili Čehoslovaki priznani kot zavezniški narod in narodni svet v Parizu kot reprezentanti bodoče čehoslovaške vlade.

V kulturnem in političnem delovanju Masaryka pred vojno se zrcali velik del notranjih bojev in zunanje politike Avstrije. Njegovo delovanje kot vseučilišni profesor in političar je bilo velikega pomena ne samo za razvoj čehoslovaškega naroda v boju za njegovo boljšo bodočnost, marveč tudi za jugoslovanske narode in tako vidimo med sedanjimi voditelji Jugoslovancov mnogo njegovih nekdanih učencev.

Masaryk je sin revnih staršev iz moravske Slovaške. Najprvo se je bil izučil za kovača, potem je prišel s podpora v Šole v Brno, potem na vseučilišče na Dunaju in v Lipskem, kjer je spoznal svojo ženo, Američanko. Leta 1869, star 29 let, je bil docent na dunajskem vseučilišču, tri leta pozneje profesor filozofije in sociologije na čehkem vseučilišču v Pragi. Spisal je več znamenitih filozofskih, socioloških in tudi političnih knjig in študij. Skoro vsa njegova dela so bila prevedena v tuje jezike. Masaryk je veljal že pred vojno za dobrega poznavalca Rusije in njegova knjiga v dveh zvezkih o Rusiji se je razširila zlasti v Nemčiji.

Ko je prišel Masaryk na česko vseučilišče, je česki narod zapustil pasivno politiko »staročeške« stranke in je iskal nove poti v boju proti avstriji, vladnemu sistemu in njegovemu germanizatornemu stremljenju. V tem težkem boju za jezik, posamezne šole, pravice do uradov kakor tudi proti gospodarskemu zanemarjanju českih dežel je iskal česki narod svojo oporo in argumente v svoji slavni preteklosti in spominih na narodne junake Husa, Chelcicega, Komenskoga, Žižka. Od tod znani prejšnji historizem českega naroda, ki se je stopenjeval do močnega nacionalizma, romantizma in včasih celo do praznega radikalizma. Masaryk je nastopil ravno v času, ko so vsi ti pojavi najbolj cveteli in ker je bil po svoji filozofiji določen za to, da išče

resnico, je začel najodločnejši boj proti vsem škodljivim izrastkom povsodi v privatnem in javnem življenju, v politiki in gospodarstvu. On je hotel, da vidi vsakdo razmere tako, kakoršne so v resnici, realno, in na tem temelju njegova filozofija, njegova naznanja in tentence, ki so dobile ime realizem. V teh svojih principih je bil tako do sleden, da je spravil včasih obsirne kroge česke družbe proti sebi. Zasledoval pa je pri tem edino idejo: česki narod, ki je bil zapleten skozi stoletja v boje s tako močnim sovražnikom, kakoršen je 70milijonski nemški narod, ki ga je mogel materialno uničiti, se ni mogel brez tuje pomoči braniti z materialnimi silami in brutalnimi nasilstvom. Njegovo najmočnejše orodje je bilo treba iskati le v visokem, kulturnem, moralnem, umetniškem in političnem nivoju.

Ko je leta 1891. stopil v areno praktične politike, je pripadal prvotno z drem Kramářem in poznejšim ministrom drem Kaizlom takozvani mladočeški stranki, ki si je bila takrat zavajevala vodstvo. Kmalu pa je zapustil politično prakso, ker mu razmere v češki delegaciji niso uizale. Šele po sedmih letih se je zonet lotil praktičnega delovanja, ko je bila tudi formalno njegova stranka, takozvana realistična stranka ustanovljena. Njeni pristaši se rekrutirajo v glavnem iz inteligence. Stranka je imela velik vpliv v časopisih in je dosegla, da se je česko življenje znatno realiziralo in popolnoma demokratiziralo.

Masarykovo delovanje v inozemstvu za časa vojne je znano, saj je poročalo o njem dan na dan vse časopise. Samo tako žilav in energičen mož, kakor je Masaryk, je mogel vztrajati, premagati velikanske težkoče in doseči stavljeni si cilji. Danes je česka država zagotovljena in Masaryk je predsednik provizorne čehoslovaške vlade. zhhput.čzfhfi oagkčččdu ŠZRaž

Tabor.

Skrbi verige bodo odstopile, odpadlo bo železje njih okorno.

Od daleč vgledaš zemljo zaželeno; povrtna veselja je zamuda, in plačani so poti, polni truda, srce otrpne ti razveseljen.

Prešeren.

Ob glavi glava, v dušah misel ena — to vojska silna je Matijaža kralja! V udarcu enem srca so vznese, noči se dolge trga mrzla halja, za goro plameni naš mladi dan! Roké se dvigalo k priseki sveti: Živeti, ne trpeti le in mreti — naš svet rodi se, z vihor razmaján!

Sokol:

Ponosno dvigam Sokol prapor svoj: Sem k meni, bratje vsi, ki vere ene hitite na osvobodjenja boj, da vstane solnce dobe zaželeno, ko stara pravda pribori si zmago, en duh prešane domovino drago, rod naš slovenski prejme sveti krst junaštva, bratstva iz sokolskih vrst!

Sokolica:

In, sestre ve, na dan, na beli dan! Z menoj naprej — in v mislih domovina!

Nevgasno ogenj v dušah je zažgan; vse, kar pogled objame, naša je svojina!

Zavest je v prsih, da smo line cvet; če je doslej jo bratov kri gojila, v močnostih jo pesem bo slavila, ki nam zvenela bo v naš dan otet!

Kmet:

Aj jaz rahljaj bom zemljo domačo, nič več ne bo pojil je vir solzá! Za dan vstajenja zmesim nam pogačo kar gozd in njiva da, naj nam velja! In moje trte sladka tekočina zapali iskro naj na dnu srca: Živi naj zemlja naša troedina — ne le grobov, naj nam življenje da!

Delavec:

Poglejte te roké, teh mišic moč! Komu naj bodo danes posvečene? Za nami je trpljenja bol in noč, pred nami pa so steze razsvetljene. Kruh raste iz pravice in dolžnosti, in delo rok gradi bodoči stan; vsem bo prostora in svobode dosti, nihče ne bo več v robstvo zakovan!

Meščan:

In naša mesta so prosvete hrami: Ljubljana, Trst, Celovec, Zagreb, Celje; v Gorici se življenje novq dramí — v vso Jugoslavijo hiti veselje! Vse, kar imamo, sami smo si dali, na svojih tleh med svojimi smo zdaj! Zavesti svojji zibel smo stesali, in ta zavest nam daje moč, sijaj!

Rudar:

Pod zemljo so zakladi zakopani, na dan jih dviga moja trudna dlan, a z njimi tujec si bogastvo hrani, za borni kruh sem njemu jaz tlačan. Odslej pa bodi, kamor roka seže, vse naše, saj je naše zemlje dar in plod!

S to zemljo moje delo mene veže, in moj gospod je le naš skupni rod!

Železničar:

Jaz vežem mesta in vasi, z menoj hiti ponosno sporočilo: da ob trpljenja zadnji smo postaji, rešenja dan žari slovenski raj! Izžá domačih mej v široki svet z menoj hiti ponovno sporočilo: V brezpravnost rod - junak je bil zaklet,

a dvignil se je sam z mogočno silo!

Uradnik:

Zákonu dajém veljavo, branim vdove, čuvam čast; to samo velja za pravo, kar vesti je, uma last!

Narod se ne ponižuje, v kot potiskan in teptan, sam odloča, gospoduje, na vsa mesta je pozvan!

Mornar:

Bela jadra so razpeta — pot drži na vse strani, vsa cvetè nam zemlja sveta, vanjo tuji svet strmi... Morje, morje, naše morje, ščit si nam in vir moči, in razmika se obzorje — prapor naš moj brod krasí!

Oče:

Dviga se ponosno duša — prišla je Velika noč, glas mogočni dom nasluša, vse tešeč in dvigajoč: Deča moja — sreča moja, moj ponos in moja slast, misli, dela brez pokola za domovja rast in čast!

Mati:

Srca mehko bota dala sem jim v dar, ki so iz moje se krvi rodili, zato je plemenita vsaka stvar, saj smo s trpljenjem svojim to krstili. Ljubezen do rodu sem vsem vcepila, ljubezen to sem dala jim na pot, in ne voleni je nobena sila, naj proti nam bo ves človeški rod!

Mogočen glas iz globočine!

Mrlič v grobih spimo mi, a sladkega pokoja ni! Izpili čašo smo trpljenja, v poročitvo vašega rešenja moč žrtvovali smo in kri — a našega pokoja ni! Umrli smo, a še živimo, ker vrec našega življenja usahnil in umrl še ni — srce nam še naprej živi!... In sruči prei ne bo pokola, dokler ne dvigne se iz boja dom noveličan in krasan, z močjo in slavo ves obdan! O, bratje, sestre, čuhte nas: Maščuhte nas, maščuhte nas! Naj slova družji vas in veže, naj roka v roko bratsko seže, ljubezen snajaj vas do konca dni — naj vekomaj naš rod živi!

Zbor mladine:

Na mesta njih, ki so živeli, za nas čutili in trpeli in pa umrli so za nas, zdaj kliče nas usodni čas! Vsi zdaj hitimo, da bo delo, od njih začeto, nam uspelo! Rod z zvestim delom naš cveten pričara v dom svohode dan! Po žilah polne vroča kri, in v vedri glavi misli zdrave — tako iz duše nam kini ukaz: Naprej, zastava Slave! —

In v duši vsaki samo misel ena: dospela doba je Matijaža kralja! In v bolečinah volja je rojena, pretrepana noči je mrzla halja, v plamenih src se je užgal naš dan! Roké se sklepajo k zavezji sveti: Ne umreti le, vsi hočemo živeti — pogled je vsak v daljave naravan! —

Voine vesti.

AVSTRIJSKO URADNO POROČILO.

Dunaj, 30. oktobra. (Koresp. urad.) Italijansko bojišče: Ob tirolski fronti je maotno bojevanje. Med Brento in Piavo so sveže sovražne sile s premočjo napadle goro Asolone in goro Pertica. Naše ondi z brezprimernim junaštvom in v vojaško zvestobo boreče se čete so uničile vse nasprotnikove napore. V beneški ravnini so Anglieži in Italijani nadalje napadali. Posrečilo se jim je, ko so zastavili vse bojne pomočke, severno in južno od Montella bistveno razširili svoje vdorišče. Da se z dejanjem potrdi naš ponovno izražen sklep, da naj se skleneta borbo narodov zaključujoče premirje in mir, bodo naše na italijanskih tleh bojujoče se čete zapustile zasedeno ozemlje. — Južno-vzhodno bojišče: Vzhodno krilo naših bojnih sil v Srbiji je že izvršilo prehod na donavski severni breg. Umikanje k Savi in Drini se vrši nadalje po načrtu. Sovražnik nikler ne išči za nami. Poslednje stráže naših albarskih bojnih sil se obdržale le posamezne četaške napade. — Šef generalnega štaba.

NEMŠKO URADNO POROČILO.

Berolin, 30. oktobra. (Koresp. urad.) Z apadno bojišče: Vojna skupina prestolonaslednika Ruperta, v Lysini nžini, med Lyso in Escauto, pri Famarsu ter pri Engle - Fontaini smo zavrnili lute nasprotnikove delne napade. Anglieški ogenj na Tournayska predmestja in na selišča v Escautini nizi je zopet zahteval izdatne žrtve med civilnim prebivalstvom. — Vojaška skupina nemškega prestolonaslednika, Ob Olseksem pretoku so se zarana zjutraj izjalovili luti sovražnikovi napadi. Po močnem topovskem boju je Francoz, zastavljajoč mnogostevilne oklopne vozove, zopet napadal med Nizy le Contom in Alsno. Čete generalov von Eberhard in von Waldow, ki so se bile odlikovale v težkih bojih zadnjih dni, so tudi včeraj izvojevale v obrambi popoln uspeh. Docela so odbile sovražnika na 18 km široki napadalni fronti. V bojih ob severnem robu Malega St. Quentin (St. Quentin le Petit) se je odlikoval branilski polk talosne straže št. 8, vzhodno od Bannogna zapadno - vestfalski pešpolk št. 53 in na Aisneskih višinah meklenburški filizirski polk št. 90. Deli postojank severo - zapadno od Herpyia so začasno prešli v nasprotnikovo oblast, pa smo jih v protinapadu zopet vzeli. V večernih urah se nas je sovražnik opetovano lotil v luti delnih napadih ki pa so se povsodi izjalovili pred našimi črtami. Francoz je imel včeraj težke izgube. Razdeljenih je mnogo oklopnih voz. Ob obeh straneh Vouziersa ter vzhodno od Alsne od časa do časa artiljerijski boj. Sestrelli smo včeraj 27 sovražnih letal in 6 privezljiv balonov. Poročnik Dörr je dosegel svojo 31. in 34. poročnik Frommherz svojo 30. poročnik Naeher svojo 25. zmago v zraku. — Šef generalnega štaba armade na bojišču.

Z beneške fronte. Po Ljubljani in po Gorici se govori, da so se fantje našega gorskega strelskega polka št. 2 v Coudroju na Beneškem spopadli z ogrskimi vojaki. Streljali se je z obeh strani s strojnimi. Baje so se bili naši fantje uprli in ustrelili nekega generala. — V Gorico dohajajo civilni begunci iz ožjega vojnega ozemlja na Beneškem v strahu, da se Italijanom in njihovim zaveznikom posreči naše čete potisniti še bolj nazaj.

Belgrad v srbskih rokah.

Današnje avstrijsko poročilo pravi, da so avstrijske čete zapustile Srbijo ter se umaknile čez Donovo in da je izpraznjen ostalega dela Srbije že v teku. 27. t. m. so bili v Belgradu ustavljeni vsi časopisi, ki jih je izdajala Avstrija in Ogrska med vojno v srbskem glavnem mestu. Belgrad torej očitno oficijelno ni več v avstro-ogrskih rokah.

Konec podmorske vojne.

Pariz, 29. oktobra. (Kor. urad.) Poročevalce »Temps« v Londonu brzojavila, da je podmorska vojna pred štirimi dnevi faktično prenehala. V ustavljenju sovražnosti se vidi učinek najmočnejšega povelja s strani nemške admiraliije, ki ga je naznanila nota predsednika Wilsona. Poročila o delovanju podmorskih čolnov pravijo da vlada na morjih popoln mir. Že 48 ur ni bil naznanjen nikak napad.

Nemški cesar se v kratkem odpove.

Praga, 30. oktobra. Prihalo vesti iz berlinskih poslaniških krogov, da se nemški cesar v kratkem odpove prestolu.

Mirovni kongres v Bruslju.

Monakovo, 29. oktobra. Listi poročajo, da se bo vršil mirovni kongres v Bruslju.

Mirovni pogoj entente.

Bern, 29. oktobra. »Times« prinašajo dopis, ki zahteva, da mora Nemčija v znak svojega poraza pristopiti, da vzkoraka izbran oddelek ententnih čet v Berlin, kakor so vzkorakali leta 1871. Nemci v Pariz.

Ofenziva romunske armade.

Dunaj, 30. oktobra. Došla so poročila, da je romunska armada pričela ofenzivo. 80.000 mož je udrl v Dobružo. Na meji pri Turn-Severinu se je razvnela velika artiljerijska bitka. V bitko so posegli tudi donavski monitorji.

Italija in Jugoslavija.

S prozornim namenom — ki ga v privatnih pomenkih z navno frivolnostjo priznavajo — trosijo razni odgovorni in neodgovorni nemški politiki v svet »razburilive« novice. Tako je graška »Montags Ztg.« prinesla privatni (!) telegram (nastal je menda v uredniškem krožku v kleti »štajerske šparkske«?), da vé iz popolnoma zanesljivega vira, da je dr. Trumbić v imenu Hrvatov oddal Italijanom Trst, Istro, Dalmacijo in bogvedi kaj še vse. Sem spodajo tudi razna poročila o »londonskem paktu«. — Što se babi htilo, to se babi snilo! Ti ljudje bi radi zatrosili nezaupanje med Slovence in Hrvate in ustvarili nezaupanje do naših narodnih voditeljev, da bi potem lahko v kalnem ribarilu. Ne vedo ali nočejo vedeti, da so zahteve Italijanov v londonskem paktu nastale v času, ko je Italija mislila, da bo po vojni še vedno njen sosed njena tradicionalna sovražnica, nekdanja Avstrija. Tako ni nobeno čudo, da si je skušala svoje politične meje kolikor mogoče dobro zavaroati. Odkar te potrebe ni več in odkar je naš Narodni Svet priznal tuje-rodnim manjšinam na našem ozemlju svobodno življenje, so dani vsi pogoji, da se uredi razmerje med Italijo in Jugoslavijo tako, da si Nemcem ne bo prav. Mi vse to dobro vemo, zaupamo našim narodnim voditeljem in se takim bedastim poskusom raznih političnih mikrocefalov samo smejemo.

Slovenski dopustniki

ki bivaajo v Ljubljani, se morajo zgledati danes do 6. ure zvečer in pozneje vsak dan od 8. do 12. in od 3. do 6. na narodnem vojaškem štacij. poveljništvu in Ljubljani.

Za dopustnike.

Narodno štacijsko poveljstvo in Ljubljani ukazuje vsem dopustnikom, da se čim prej zgledajo na štacijskem poveljstvu in vrhovi njih pridelitve narodni vojski. — Narodno štacijsko poveljstvo in Ljubljani prevzema poveljstvo nad italijanskimi vjetniki v svojem okolišu in je zasedlo vse vojaške živilske zaloge.

Vojaško transportno vodstvo.

Vojaško transportno vodstvo v Ljubljani je prevzel Čeh Fiala.

Politične vesti.

— Avstrijska vlada se še ni spame tovala. Glede imenovanja od Narodnega Sveta predlaganih glavarjev se vlada še ni odločila ter se še vedno protivi. Vlada se izgovarja, češ da mora ostati do povratka dr. Korošca iz Svice vse pri starem. Stavljen je vlad 24urni rok.

— Iz Gradca. V soboto 26. t. m. se je vršil ob številni udeležbi tretji graški Volkstag. Zborovanje je otvoril župan Fizia, poudarjajoč, da ga veseli, da more javno dati izraza davni želji nemškega naroda v Avstriji po združitvi z nemškimi brati v rajhu. Podžupan dr. Gargitter je v dolgem govoru našteval napake nemške politike v zadnjih letih in zlasti med vojno, ki je v za-

upanju na zmagovalni mir zamudila priložnost, se spopazniti s sosednimi narodi in je s tem spravila nemštvo v naši državi na rob propada. Zdej je treba rešiti, kar se da, in ustanoviti popolnoma samostojno nemško Ostmarko. Govornik se je izrazil proti zvezni državi in za najtesnejšo zvezo z Nemčijo. Vlada oblika in dinastično vprašanje se mora rešiti pozneje. Z veliko vemohemo in ob splošnem odobravanju je govoril župnik dr. Gimpel. Izvajal je, da vojne ni izgubila Nemčija, marveč Avstrija in zlasti Ogrska in da je cesar Viljem vodil nemški narod do največjega sijaja. Avtrijski Nemci so se do sedaj zavzemali za Avstrijo samo radi tega, ker so bili mnjenja, da s tem najbolj koristijo Nemčiji. (Ali je bilo potem upravičeno, proglašati Slovence za veleizdajalce?) Ker je država v razsulu, se morajo strniti nemške vrste v enotno državo, ki pa na noben način ne sme prevzeti dedščine po razpadli Avstriji: nje ne dinastije, birokracije, generalov, bank in dolgov. Veleposestva naj se razdele. Ves nemški narod mora združeni ostati z nemškim narodnim svetom, potem je združitev z Nemčijo zagotovljena. Jugoslovanski Narodni svet je sicer državam v zaledju zagotovil trgovskoprometni dohod k Jadrani morju, a na to se ni zaniesti, kajti Slovani se nikoli niso držali svojih obljub. Tretji govornik Dunajčan Gattermayer je govoril o oduševstvu in vojnih dobičkih židovskih central, velikih bank, Skodovih tovarnih in je zahteval, da se naj vojni dobički zasežejo, vojne dobičkarje pa se naj kot hudodelce postavi pred sodišče. Končno je bil sprejet sklep: V spoznanju, da je vojna politično in diplomatično izgubljena, se z ozirom na ljudsko bedo in željo po miru stavijo sledeče zahteve: 1. Nemška Ostmarka mora biti prosta in neodvisna. Na znanje vzame ustanovitev proste in neodvisne česko-slovaške in jugoslovanske narodne države. 2. Avstrijsko vprašanje se ne sme rešiti na ta način, da bi nemške dežele prevzele dedščino po stari Avstriji. 3. Ne odobrava se izjava dr. Steinhenderja, da bi bili za monarhično državno obliko. Na podlagi enake vojilne pravice vseh mož in žen, tudi vojakov na bojišču, izvoljena narodna skupščina naj izbere bodočo državno obliko. O vseh važnih vprašanjih naj načelno odloči ljudsko glasovanje. 4. Ta narodna skupščina naj odloči tudi o priključitvi k nemški državi in o razmerju napram drugim narodnim državam. 5. Sedaj obstoječi narodni svet se poziva, naj prevzame vladno v nemških deželah in vpostavi nemško ministrstvo, ki naj začne mirovna pogajanja in varuje narodno, gospodarsko in finančno blaginjo napram drugim narodnostim. 6. Zagotovi se naj ljudska prehrana. 7. Centrale in denarni zavodi se naj spremenijo v splošno koristne nemške dobrodnele zavode. 8. Pri mirovni pokajanjih se ne pustimo zastopati po avstrijskih, in še manj po ogrskih, ampak samo po nemških ostarminih pooblaščenih.

— Posojilo za Čehoslovake. Iz Pariza, 29. oktobra. Ravnatelj Živnostenske banke Preis se mudi v Parizu, kjer se pogaja za posojilo za Čehoslovaško državo. — Česko-slovaški školski urad. Iz Prage: Namesto korespondenčnega urada se je ustanovil česko-slovaški tiskovni urad. — Slovaški voditelj Šrobar v Pragi. Iz Prage poročajo, da je dospel tja slovaški voditelj Šrobar, ki je bil na Ogrskem interniran, pa se mu je posrečilo zbežati. — Dr. Beneš v Ženevi. Z Dunaja poročajo, da je dospel član česko-slovaške vlade dr. Beneš v Ženevo na razgovor z dr. Kramářem. — Moravski namestnik pobegnil. Iz Brna, 30. oktobra. Moravski namestnik baron Heindl je pobegnil. Namestništvo je prevzel Narodni odbor. — Imenovanja post festum. »Wiener Ztg.« poročuje post festum celo vrsto imenovanj za okrožno sodišče v Trutnovu. Menda na Dunaju v justičnem ministrstvu še ne vedo, da je Trutnov za nje v inozemstvu.

— Program Lammaschove vlade. Ministrski predsednik Lammasch je razvil v konferenci načelnikov strank 30. t. m. svoj program, ki ga hoče podati poslanski zbornici. Najprvo je omenil, da je bila Nemčija doslej obveščena o vsakem koraku, torej zavrača očitek glede prelomljene zvestobe. Minister je svaril pred tem, da bi čete svojevoljno zapustile fronto. Vlada čuti demokratično, zato je zastopnik domobranskega ministrstva civilna oseba. Vlada stoji na stališču samoodločbe vseh narodov, ki jo povsem priznava. V prehodni dobi se hoče prilagoditi željam narodov. Smatra se za posredovalko bodočih držav. Omenja razne skupnosti, kakor dosedanja skupna bremena, plače in pokojnine, preskrba invalidov, odškodnine itd. Glede teh bremen bodo nove države naslednice dosedanje skupne države. Končno je obljubil obsežno amnestijo in želel bodočim državam bogat, močan in spravljen razvoj.

— Dr. Fritz Adler na svobodi. Dunaj, 30. oktobra. Danes dopoldne je bil iz kaznilnice v Steinu izpuščen na svobodo dr. Fritz Adler, ki je bil ustreljen grofa Stürgkha. Mnžica njegovih pristašev ga je v triumfu spremlila na Dunaj.

— Avstro - ogrski poslanik v Berlinu došel na Dunaj. Z Dunaja, 30. oktobra: Avstro-ogrski poslanik v Berlinu princ Hohenlohe je došel na Dunaj. — Ustava za nemško Avstrijo. Z Dunaja, 30. oktobra. Na nemško-avstrijskem narodnem zboru je poročal poslanec Renner o ustavnem načrtu za nemško Avstrijo in predlagal, da naj se posprejeto takoj izvoli izvrševalni odbor. Freissler je poročal o izvršenem konstituiranju severne Moravske in severne Slezije kot samostojne nemško-avstrijske države.

ške province »Sudetenland«. Ta provinca se proglašala za samopravno provinco nemško-avstrijske države in nemško-avstrijski narodni zbor kot edino postavljeno korporacijo. Za jezikovno mešane dele severne Moravske in severne Slezijske se priznavajo polne manjšinske pravice. Poslanec Humer predlaga, da naj se takoj obrnejo do nemške države za varstvo nemško-avstrijskega ozemlja. Vojstvo iz nemške Avstrije se ima pokoriti oblasti nemško-avstrijske države. Vprašanja dinastije se namenoma ne dotikajo, ker je to skupno njim in drugim narodom. Za predsednike so izvoljeni: Dinghofer, Hauser in Seitz. — Okoli 5000 oficirjev in moštva je zborovalo na prostem in zahtevalo nemško-avstrijsko armado. Oficirji nosijo črno-rdeče-zlate trakove na kapah.

== Slovenci v Gradcu. Razume se, da se je tudi akademične mladine v Gradcu polastilo radostno razpoloženje. Pretekli torko so se zbrali jugoslovanski akademiki, bilo jih je s četi vred do dvesto, pri Zlatem angelu. Vsled povabila je govoril član Narodnega Večja dr. Kukuljević, na položaju ter razpravljali o postopku v Gradcu živčih Jugoslovancev. Zborovalci so soglašali, da pričakujejo v Gradcu za slovensko manjšino v bodočnosti zagotovitev svobodnega razvoja. Vendar so se strinjali, da spadajo kot jugoslovanska mladina kar najprej v svojo samostojno domovino, ne da bi se morali prenegati, ker bi se s tem oškodovali v napredku svojih študij. Dr. Kukuljević je vsled želje akademikov prevzel nalogo v Narodnem Večju pripraviti mladini pot za ugoden prestop na zagrebško vseučilišče.

== Amnestija za Bosno in Hercegovino. Dunaj, 29. oktobra. Njegovo Velikanstvo je na predlog skupnega finančnega ministra s sklepom z dne 29. oktobra 1918 vsem 37. zaradi političnih zločinov obsojenim in v Bosni ter Hercegovini zaprtim kazniencem odpustilo ostanek kazni. Skupni finančni minister je takoj brzojavno odredil, da naj se kaznienci izpuste iz zaporov.

== Ogrska kabinetska kriza. Iz Budimpešte, 29. oktobra. (Kor. ur.) Kakor javljajo listi, se je sestava kabineta poverila grofu Janošu Hadiku.

== Program ogrskega ministrskega predsednika. Iz Budimpešte, 30. oktobra. Program novega ogrskega ministrskega predsednika grofa Hadika je ta:

1. Kar naihitejši sklep miru. 2. Zagotovitev popolne neodvisnosti in samostojnosti Ogrske. 3. Ločitev skupnih ministrstev. 4. Odpoklic ogrskih čet iz inozemstva in predreditve ogrskemu poveljstvu. 5. Poveritev vrhovnega vodstva ogrske armade nadvojvodi Josipu. == Izročitev c. in kr. vojaške oblasti v roke poljske države. Lublin, 29. oktobra. Generalni guverner sporoča: V ponedeljek 21. in torek 22. t. m. so se v Varšavi vršila pogajanja o izročitvi c. in kr. vojaške oblasti v roke poljske države. Pogajanja so uspešna, dosegel se je popoln sporazum o čim prejšnji izročitvi uprave v roke poljske vlade.

== Demonstracija na Bavarskem. Iz Monakovega. Kakor se čuje, se je krona odločila, da pritegne ljudsko zastopstvo k neposredni udeležbi na vladnih poslih. Sedanje ministrstvo odstopi in sestavi se novo, sporazumno s strankami v deželni zbor.

== Pogoj za premirje. Rotterdam, 29. oktobra. (Koresp. urad.) »Daily News« piše, da pogojev za premirje ne bo določil Foch. Mi stojimo tik pred zmago, ki pobije pruski militarizem. Kdor je preudaren, bo zahteval jamstva, ki so potrebna in razumljiva in ne jamstev, ki bi onemogočila mir in podaljšala vojno. Northcliffe se zavzema za slednje in je zahteval v enem svojih listov, da aliranci ne smejo biti tako nespametni, da bi sporočili svoje pogoje za premirje.

== Pogajanja Turčije. Carigrad, 29. oktobra. V popolnjeni uvedenih pogajanjih z entento, so odpotovali mornariški minister Reuf bej, podtajnik v zunanjem uradu Rešad Ikmed bej in šef generalnega štaba 8. armade Sadullah bej iz Carigrada, da vodijo ta pogajanja. Ko so došli na določeni kraj, so takoj pričeli pogajanja.

== Manifest na francoski narod. Pariz, 29. oktobra. Manifest, ki ga je izdala splošna delavska zveza na narod, poudarja, da soglašajo povsem s principi, ki jih je postavil Wilson in z vsemi njegovimi dejanji. Ugotovil je jamstvo, da bodo narodi, doslej podvrženi sili močnejšega, osvobodeni in bo odpravljena možnost nove vojne. Za vojevanje in aneksija sta izključena. Vsako drugo poimovanje bi zadelo na odmor demokratičnih sil v vseh zaveznikih deželah.

== Boljševiki pišejo Wilsonu. Boljševiki komisar za zunanje zadeve Čičerin je baie poslal predsedniku Wilsonu, kakor se poroča v nemških listih, noto te-le vsebine: Za prvi pogoj premirja, med katerim naj se prične mirovna pogajanja, ste v svoji noti Nemčiji zahtevali izpraznitve okupiranih ozemelj. Pripravljeni smo, gospod predsednik, pod temi pogoji skleniti premirje in Vas prosimo, da nam sporočite, ako nameravate odstraniti svoje čete iz Murske, Arhangelska in Sibirije. Prosim Vas, da Vi in Vaši zavezniki naročite Čeho - Slovom, da nam vrnete v Kazanji ukradeni nam del naših zlatih zalog in jim prepovedo, da bi pri prisiljenem umiku nadaljevali svoja roparska dejanja ter nasilnosti na delavcih in kmetih.

Šolski pregled.

Poroča — a.

Štrajk kranijskega učitelstva. — Dan 5. septembra 1918 si lahko kranijsko učitelstvo vpiše v svojo zgodovinsko življenjsko knjigo z lastno krivjo, kajti ta dan je priklopilo poplavljenemu kranijskemu učitelstvu brez razlike političnega, narodnega in starostnega mišljenja do viška, in odpovala je merodajnim faktorjem, t. i. onim faktorjem, ki vidijo tudi v današnjem učitelstvu še vedno starega koncordatskega šolmaistra, ki mu je bil naivni ideal, slepa pokorščina napram svojim višjim oblastim — svojo pokorščino, ču mu ne prizna onega, kar mu gre po človeških in božjih postavah.

Umevno, da so tudi tu igrali naši ožji somišljeniki — po imenu namreč — združeni v »Slomškovi zvezi«, ono žalostno ulogo, ki so jo valeni, na skrivnem tišče pesti, a v javnosti molče kot zid.

Da pa tudi naiširša javnost zve, v kako sitnem gnetnem položaju se nahaja kranijsko učitelstvo, navajamo samo suhe številke, okrog katerih se sčuejo naše plače: I. naiširši plačilni razred: učitelji 1600 K, učiteljice 1440 kron letne plače — II. pl. razred: učitelji 1400 K, učiteljice 1260 K; III. pl. razred: 1200 K učitelji in učiteljice; IV. pl. razred: 1000 K učitelji in učiteljice. Provizorično učitelstvo dobiva 800 K. — Poleg tega znašajo petletnice po 80 K — skupno jih je 6, in prvotna draginska doklada znaša 25% temeljne plače. In s to naravnost knežjo plačo naj izhaja kranijsko učitelstvo v današnjih časih, ko so vse potrebščine poskočile v ceni najmanj za 500—1000%. Ako še povdarimo, da dobiva ravno ono učitelstvo, ki je v svoji naiširši starostni dobi, v oni dobi, ko ima vsled svojega družinskega in socialnega stanja največje stroške, (šolanje otrok itd.) vsled nesrečnega plačilnega statusa mesečne plače od 150 do 170 K, ali se tedaj čudite, če je posegel na skrajnem sredstvu — po štrajku? Oglediti si plače naših navadnih delavcev, akordantov, železniških in tramvajskih uslužbencev. »Arbeiter Zeitung« je pred kratkim prinesel nekatere informativne pregledne tabele. V njih pregledov smo posneli, da dobivajo navadni delavci 8—12 K dnevno, akordantje stari 17 let dajo 15 K dnevno, žel. in tramvajski delavci 18—25 K dnevno.

In s svojimi sitnimi plačami je izhajalo učitelstvo v l. 1918 od januarja do 1. septembra brez godrnjanja, upajoč, da se merodajni faktori vendar pobrigajo za nas največje berače v vsej Avstro-Ogrski monarhiji. — Toda — up je bil prazen. In v svojih poslednjih mesecih smo pograbili za edino nam ostajajočo resnično akcijo po štrajku. In naši mučitelji so se zdramili iz svoje letarje in njih dremajoča zavest se je vzbudila in avto krat c. kr. dež. šol. sveta dvorni svetnik Kaltenegger je v kalit zatre vsako misel na štrajk, a glasilo deželnega odbora Kranske dežele »Novice« je zapisalo v svoji 57. številki doslovno pod naslovom:

»Deželni odbor in kranijsko učitelstvo« tole: Učiteljska deputacija, ki se je zglasila dne 5. pr. m. pri deželni odboru, je dobila od deželnega odbora dr. Pergana, ki sedaj nadomešča dežel. glavarja, odgovor, da učitelstvo lahko vedno računa na dobrohotnost deželnega odbora, ki je bil in je tudi sedaj pripravljen v olajšanju učiteljske bede storiti vse, kar mu je mogoče v okviru ustavne kompetence; v stvari, ki spadajo v pristojnost deželnega zbora, pa deželni odbor ne more posegati. — »Die Botschaft hör' ich wohl, doch heil mir der Glaube.« —

Ako je res deželni odbor tako prežet z dobrohotnostjo napram nam, zakaj pa ne stori vse potrebno, da se skliče deželni zbor, ki bi temeljito zbolšal naše plače — V naše in javnosti pomirjenje je kmalu po proglasitvi štrajka deželni odbor v sporazumu s dežel. šol. svetom po časopisnih razglasil, da dobi učitelstvo s 1. oktobrom ves državni prispevek od 1. januarja 1918 dalje, kakor tudi še 40% deželne draginske doklade s motivacijo, da preji ni mogoče sestaviti v to potrebnih statističnih podatkov. — Vprašamo javnost: Ali je mogoče imeti zaupanje še nadalje v tako c. kr. korporacijo, ki nima v redu niti statističnega materiala podrejenih recimo okroglo 900 učnih moči. »Jugoslovanskemu klubcu« in pa »Narodnemu svetcu« priporočamo natojplete, da napravijo v te korporacije red in spravi oboje, ki je že davno zaslužilo vsled svojih prednottovnih nazorov že v davno zasluženi pokoi. —

§ 19. baron Hussarek in naše šolstvo. — 12. septembra je govoril naš ministrski predsednik baron Hussarek na banketu »Concordie« nemških časnikiarom o »srečni stari Avstriji«. Kako dobro se godi vsem v tej mnogoročnem narodom, ker imamo § 19 osnovnih zakonov, ki jamči vsakemu narodu v vsakem javnem življenju popolno enakopravnost. Kot dokaz je baron Hussarek strmečim časnikiarjem podal primero med laško - avstrijskim in na laško - kraljevskim šolstvom. Žel je pač vseobče pohvalo.

Ako bi se pa mož, kot nekdanji naučni minister dotaknil slovenskega šolstva — in slovenskega naroda, bi se pač lahko spomnil, ker v koliko pravi glavarice mu dela baš sedaj »Jugoslovanski klub«, no potem bi nemški časnikiarji pač spoznali, da slovenski narod ne zaostaja prav v ničemer kar se šolstva tiče za Poznanjskimi Poljaki. — Slovenski narod — broječ nad pol milijon duš nima niti ene slovenske srednje šole — državne namreč, edina slovenska šola v št. Vidu, je zasebna — ne realne, ne gimnazije. — O visokih šolah niti ne govorimo.

Tudi z ljudskimi šolami smo v mešanih krajih tako blagoslovljeni, da nas lahko zavajajo nemški časnikiarji. Le ogledimo si ona območja mesta, ki imajo takozvano namišljeno nemško večino in nemške občinske zastopce. Kar si sami vzdržujemo pod okriljem sv. Cirila in Metoda, je naše: da bi pa te naše na § 19. sloveče c. kr. višje oblasti prisilile dotične oblasti, kakor avdi-

čas ljubljanski mestni zastop radi nemške ljudske šole, o tem pa naši ministri niti misliti ne upajo. Baron Hussarek bi tudi lahko povedal, da ima naiširši nemški nacionalisti zupan na Kororškem vplivnejšo besedo pri slovenskem šolstvu, kakor upravno sodišče.

Ko bi pa baron Hussarek se le naskljal — kako enakopravnost živa slovensčina v upravi našega šolstva, potem bi moral povedati, da se vsa uprava rešuje v strogo nemškem jeziku. C. kr. dež. šol. svet rešuje in izdaja vse odloke, dopise itd. v nemščini, da bi jih vsaj dvojezično na podlagi § 19, to je slovenski Šusteršičevski večini premalenkostno. C. kr. okrai. šol. svetu posnema zvesto v tem oziru svojo višjo inštanco na ljub. posameznim c. kr. okrajnim glavarjem. Na istem stališču stoji dalje tudi vsa ravnanja naših c. kr. gimnazij in realk, ne izvzemši c. kr. pripravnic — vse je nemško, vse uraduje edino le v nemščini in to v deželi, kjer je komaj 5% Nemcev. Lena ivarinja »Jugoslovanskemu klubcu« za prihodnje državnozborni zasedanje, kjer se baronu Hussareku malo podkuri.

Zamolčati ne moremo še neke tipične zadeve. Naše obrtno - nadaljevalno šolstvo ima v oblasti in sicer VI. nadzorovalni okrai.

Zagrizen kazinot, ki meni v svoji nemškutarski obžnostosti, da je ta okrai samo za to tu, da more širiti svojo regenatso nemščino. Svetujemo prav tonlo »Jugoslovanskemu klubcu«, da reši ta okrai, te moreče nadloge in da prepreči pri zopetnem imenovanju imenovanje tega moža in da zasede to mesto mož, ki bo znal, da je VI. nadzorovalni okrai še danes hvala Bogu, na čisto slovenski zemlji.

Nemška pozdravna brzojavka. V dne 29. 30. in 31. decembra 1917, je bilo prvo zborovanje učiteljev delegatov iz kraljevine Poljske v Varšavi. Galiski poljski učitelji se zborovanja niso mogli udeležiti, ker niso dobili za to potrebnih potnih listov, pač na so pozdravili zborovalce brzojavno, a brzojavka je morala biti nemška. — Tako poroča »Glos naučevielstva ludovego« v svoji 1.—2. štev. t. l.

Malo statistike: Na Moravskem znaša dnevna navadnega zidaria po 260 K do 280 K od ure — 2064 K do 2224 K, ali mesečno 53664 K do 57824 kron. Se bolše so plačani sodarji na Ogrskem, kajti tam zaslužijo srednje dober delavec mesečno 1280 K do 1440 K, a poleg tega ima več ali manj doklad v živilih. — In kranijsko učitelstvo. — Začasni učitelji dobiva 80 K, stalno nastavljeni pa 105 K mesečno, da vzgaja otroke v dobre državljane.

Zdravstvo v Ljubljani.

(Poročilo mestnega fizikata o zdravstvenem stanju ljubljanskega civilnega prebivalstva.)

Splošno zdravstveno stanje ljubljanskega občinstva bilo je pred vojno in začetkom vojne prav ugodno. Umrljivost znašala je leta 1913. 13,8‰, leta 1914. 14,9‰. Poslabšala se je pa je od leta do leta, osobito pa v tekočem letu in zadnji čas.

Ves čas vojne ni bilo nalezljivih bolezni v večjem epidemičnem obsegu: sicer smo imeli tekot vojne koze, kole, pegasti legar, tifus, razne otroške nalezljive bolezni; vendar se vse te niso razpasle v epidemije, nastopale so le posamežno, niso pa zahtevale nad normalno število smrtnih žrtve.

Letos umrlo je od 15. oktobra 1169 oseb, tako, da je že konec tretjega četrtletja doseženo število umrlih v normalnih letih.

Lani 1917. nastopila je med ljubljanskim občinstvom griža, ki je v normalnih časih se pojavljala le v posameznih slučajih, tako razširjena. Obbolelo je 93 oseb, od katerih je 30 umrlo. Letos se je ta bolezen zopet v jeseni razpasla in zahtevala do 15. oktobra 101 obolenje in od teh 25 smrtnih žrtve. Razven teh pripadali so v ljubljansko deželno bolnico 21 za grižo bolnih, od katerih je 10 umrlo. V zadnjih tednih je bolezen prenehala, sem pa tje se pojavlja še tak slučaj.

Nastopila pa je septembra 1918 v jako razširjeni epidemiji influenza (španska bolezen).

Leta 1889/90 nastopila je influenza, prihajajoča iz vzhoda po celi Evropi in jako hitro v veliki epidemiji: ta je ponehala polagoma, vendar pa so se vedno zopet pojavljali posamezni slučajti bolezni vsako leto. Letos spomlad se je razširila bolezen zopet in sicer tokrat prihajajoča iz Španskega in se je zopet hitro razširila po celotnem kontinentu. V Ljubljani bil je čutili nastop te epidemije v prvem napadu konec letošnje spomladi. Drugi resnejši in obsežnejši nastop pa je konec septembra.

Influenca, povzročena nač po bacilnih influenc (Pfeiffer 1892) napada nenadoma človeka z visoko vročino 40 in več, bolečine v glavi, suh kašel, krvavitve iz nosa, bolečine v trebuhu, včasih v težkih slučajih kažejo se znaki, kakor pri tifusu in griži, postaja koža viličasta (cyanosa). Porostvo razvije se pljučnica v posebni razstreseni obliki (kataralna pljučnica). V lahkih slučajih zginejo vsi znaki v dveh ali treh dneh in sicer se to zrodi v veliki večini vseh oboleni. Drugi okrevajo približno v enem tednu, včasih pojavi se recidiv. Kjer se kažejo zgoraj imenovane težke komplikacije, postane bolezen resna, v posebni nevarnosti so pa tudi taki bolniki, ki so že popreli bolehal na pljučih, torej jetični, nadušitvi, potem bolniki s srčno hibo in tudi noseče matere.

Nalezljivost influence je jako velika, morda tako velika, kot pri ošpicah, katero bolezen skoraj vsakdo v svojem življenju nalezje. Ta nalezljivost se je pokazala pri sedani epidemiji posebno med šolsko mladino, ko se je izhajalo od enega obolenja razvil med njegovimi šolski celo ognjišče ter so iskare razširilevali in raznašale kal boleznim med druge tako, da se je v najkrajšem času tekot par dni pokazalo na vsaki šoli hitro napredok okužbe. V par dneh primanikovalo je skoraj v vsakem razredu srednjih in ljudskih

šol večje število, do tretjine, oziroma polovice, otrok. Posebno dokazljivo je bilo to v Lichtenhurnični šoli, ki je pričela pouk 1. oktobra in so ta dan prav vse dedice prišle v šolo, razun I. v VII. razredu. Takoi prihodnje dni pa so se pokazali v tem in v drugih razredih absence obolenih otrok, tako da je bilo treba zapreti tudi to šolo, kakor so se zatvorile vse šole 3. oktobra za 14 dni, ker bolezen se ni ponehala, treba je bilo zapreti šole potem še nadalje do 4. novembra.

Zakon o infekcijskih boleznih ne našteva influence med one bolezni, ki jih je treba prijavljati oblastim, radi tega tudi ti približno ni mogoče podati, kako število obolenih, povsem pa se lahko računa, da je obbolelo v Ljubljani v zadnjih treh tednih kar več tisoč oseb na influenco. Predvsem otroci do 10. leta, mladina od 10. do 20. in 30. leta. Starejši oboleli so bolj redki, pri starih ljudeh pa je obolenje za influenco skoraj izjema. Razlagati je to s tem, da so starejši ljudje influenco že enkrat prestali in najbrže, kakor pri ošpicah na primer, oboli človek tudi za influenco, le enkrat.

Obenem z influenco na so se, jako pomnožili tudi slučaji pljučnice, katera je najbrže med sedanio epidemijo influence povzročena po bacilu influence.

Kakor že omenjeno, je nalezljivost influence jako velika. Bacili se razprše z najdrobnejšimi kaplicami pri kašlju bolnika in če pridejo v spolno zdravčega človeka, se ta okuži. Pri tem je še omeniti, da je znanstveno dognano, da imamo tudi pri te bolezni bacilonoce, ki ne obole po okužbi, pač pa imajo bacile influence v ustih in spolih. Na sto zdravih ljudi je računati do 25 takih bacilonocev. Razumljivo je zatorej, da se po takih boleznih pred vsem in morda edino s kašljanjem raznaša. Če še poudarimo, da je vsled vojnih razmer, slabe prehrane, slabe obleke, veliki število ljudi jako oslabljenih in slabo hranjenih, da slabe vremenske razmere že itak neugodno volivajo, si s tem lahko razlagamo razširjenje bolezni in razmeroma veliko število težkih in smrtnih slučajev. Vobče se zdi, kakor da bi obolelo več žensk kot moških: najbrže so ženske s postrežbo obolenih, potem pa tudi vsled mnogih potov in dolgega čakanja pri aprovizacijah, infekciji bolj izpostavljeni.

Javno zdravstveno, uradoma, se pri te bolezni iz zgoraj navedenih vzrokov nač nič ne da doseči. Prihaja pač vpoštev predvsem le osebno higijensko zdržanje, ne obiskovati bolnikov po nepotrebnem, izogibati se infekciji po kašlju drugih oseb, kakor je tudi dolžnost vsakega kašljajočega paziti na to da drugih ne okuži.

Priporoča se večkratno greganje na dan, stroga telesna snažnost in snaga po stanovanjih, ki jih je tudi dobro zračiti.

V zadnjem tednu je bilo opažati, da epidemija znatno ponehuje.

Priložena tabela označuje naj potek epidemije.

Umrlo je civilnih oseb:					
Teden	skupaj	od teh za influenco	za pljučnico	domači	tujci
27-28. 9.	32	17	4	2	6
29-9. 10. 28	11	8	1	1	8
6-12. 10.	34	33	14	2	21
13-19. 10.	57	16	23	3	15
20-26. 10.	39	6	15	3	4
skupaj od 29. 9. do 6. 10.	190	83	64	11	54
			75		

Za influenco umrlo po starosti: do 51. od 5-151. od 15-301. od 30-501. nad 501. 12 16 29 14 4

Po spolu: 31 moških in 44 žensk.

Manica Komarova:

Vseh mrtvih dan.

Vigred se povrne, vse se oživi. (Nagrobna pesem.)

V času svetovnega gorja praznujemo letos že peti dan, ki je posvečen spominu naših blagopokojnikov.

Vseh mrtvih dan ... Zopet se vrste množice ljudstva v žalnih oblačilih od jutra do večera na pokopališče, nesoč na gomile dragih rajnikov raznobojnih vencev in duhtečih šopkov.

Mnogo rož — a še več solza ...

Zdi se, da je kruta, koščena morilka hotela uprav letos, v zadnjem vojnem letu, doseči rekord svoje strašne žetve in zadržala je, ne le z mečem po bojnem polju, nego tudi z raznimi boleznimi po domovini, in gomile so se množile in zgoščevale, da bi se usmilili mrzli kamen.

Tu žalujejo oče in mati za svojimi otroci, tam vije mati roke za ljubljanim sinom in zopet tam zdihuje zapuščen mož za žamo ženo.

Pa zlagan so zolze, zaman vsi vzdihli — grobovi, četudi ovenčani, ostanejo za vedno gluhi in nemi ...

In kakor prejšnja leta, nam tudi letos pohitevajo misli tja na prostrano bojno polje, na kraj, kjer izdihajo svoje junaške duše naši bratje, očetje, sinovi ...

Kjer so njihove gomile? ... Ne dosežajo jih naše oči, da bi jih pokropile s solzami, ne dosežajo jih naše roke, da bi jih okitile s cvetjem. A kljub temu so danes, kakor vedno, vsem tem preminulim trpinom posvečene vse naše najsvežje misli, vsa naša vzvišena čustva, polna ljubezni in največjega spoštovanja.

Blagi pokojniki! Najsi je bila že vaša smrt naravna ali nasilna, naj se že nahajajo vaši grobovi doma ali na tujem, spavajte sladko, sa je prestano za vas vse brezmejno gorje sedanjega časa!

Peto leto se množe grobovi — dolga doba. A vendar nam je letos nekake vse lažje pri srcu nego prejšnje čase, ker nam razžarja duše nova, svitla zvezda — nada v boljšo bodočnost.

Trpeli so naši rajniki, trpeli smo in trpimi mi, toda danes uvidevamo, da naše gorje ni bilo zaman. Domovina vstaja in z njo vstajamo mi, ki smo jo odkupili s krvjo, bolestin in solzami, in stopamo v svojo novo domovino, ne več kot sužnji in robovi, nego svobodni sinovi!

Znamenja na nebu se prikazujejo in za goro vstaja zlata zora. Ni več daleč čas, ko se bodo okovi, ki so nas vklepali in žulili stoletja, zdrobili v prah in pepel. In tedaj gorje zatrlcem! Mi vstajamo, a oni ležejo k tlom, boječ se obračuna, ki bo strašen, toda pravičen!

Bratje, posušimo solze in ne zavajajmo pokojnikom blaženega miru pod zeleno rušo. Oni so dokončali, a mi moramo naprej in naprej do časa, ko nam duh pokojnega pesnika vnovič zakliče iz višin:

»Pepelni dan ni dan več tvoj, tvoj je — vstajenja dan!«

Vesti iz primorskih dežel.

V Renčah na Goriškem je umrl g. Ludovic Stepančič, star 35 let.

Obnova Goriško - Gradišanske. Od zanesljive strani se nas obvešča, da so govorice, češ namestništvu oddelek za gospodarstvo uspostavlo Goriško in Gradišanske kani omejiti ali ustaviti svoje delovanje, popolnoma neutemeljeno ter izvršile imenovani urad slei ko prei svojo važno zadačo. Zamude v reševanju ene ali druge poverjenih mu agend povroča pomanjkanje osebja in zlasti tudi bolezni, ki se v zadnjem času čestokrat mej niem pojavljajo.

Dnevne vesti.

— Manificentni dar našega vladike Narodni Galeriji. Ljubljanski knezoškof dr. A. B. J. je lič je na dan našega narodnega praznika velikodušno naklonil Narodni Galeriji kneževski dar 20.000 K. Naj bi se tudi drugi naši imovitejši rodoljubi spomnili tega emimentno narodnega društva. Slava našemu vladiki!

— Narodnemu svetu v Ljubljani je nakazala Ljubljanska kreditna banka 10.000 K.

— Dunajski korespondenčni urad je po svojem starem običaju tudi to pot izdatno pristigle depešo, ki mu jo je o predčerašnjih sijajnih manifestacijah v Ljubljani in Idriji poslala tukajšnja ekspozitura. Da tudi še sedaj ne sme nemška javnost s posredovanjem korespondenčnega urada o Slovincih izvedeti nič natančnejšega, je za ta urad kaj značilno. Je pač c. kr. avstrijska institucija.

— Jugoslovanski častniki imajo danes ob 8. zvečer važen skupen sestanek v Mestnem domu. Udeležite se ga vsi!

— V počaščenje bojevnikov, ki so pokopani na ljubljanskih pokopališčih, bo v petek, na Vseh svetih dan, ob 3. uri popoldne cerkveno opravilo na pokopališču pri Sv. Križu, ob polu petih pa na protestantskem pokopališču. Pri Sv. križu bo imel nagrobni govor mornariški superior v p. monsignore K. K. Ob izredno slabem vremenu slavja ne bo. V soboto, na Vernih duh dan, bo ob 9. uri popoldne v cerkvi Sv. Petra slovesna zadušnica.

— Vojaske grobovi. Mestna občina ljubljanska je dala položiti na vojaške grobove na pokopališču pri Sv. Križu venec z napisom: Padlim junakom — mestna občina ljubljanska.

— Jugoslovanska burja je odnesla že v ponedeljek predstojnika ljubljanske okrajne sodnije Sturm a. Nam bo hudo žal zani!

— Telovadno društvo »Sokol II.« v Ljubljani. Po štiriletnem prisilnem mirovanju pričemo zopet s sokolskim delom. Da se o podrobnostih razgovorimo in si začrtamo najnujnejše delo za bližnje dneve, vabim vse članstvo Sokole in Sokolice na sestanek, ki bo v soboto 2. novembra ob 9. uri zvečer v klubovi sobi restavracije »Zlatorog« v Gosposki ulici. — Naznanjam dalje, da je po sklepih Narodnega večja in Narodnega sveta ter po navodilih slov. Sokolske Zveze dolžnost vsakega Sokola, da nemudoma pristopi snujoči se »narodni obranci.« — Dr. Fetiich, starosta.

— Telovadno društvo Sokol v Ljubljani je začelo z rednim delovanjem in vabi k obilnemu pristopu. Prijaviti se je s postno dopisnico bratu Pavlu Skaletu, ravnatelju mestne klavnice v Ljubljani. Navesti je natančen naslov: Jugoslovani in Jugoslovanke prilgažite se pridno. Na zdar!

— »Glasbena Matica«. Pevski zbor poje na Vseh svetnikov dan ob 3. uri na grobeh v vojni padlih vojakov in ob 4. uri na grobu jugoslovanskega apostola dr. Janeza Evangelista Kreka žalostinke.

— S pošte. Imenovanja. Za poštne oficijanti: poštna aspirantka Dora Keržanova na Jesenicah ter poštna pomočnica Amalija Eisenropfova v Postojni. — Reaktiviranja. Poštna oficijanta: Rinaldo Sartori ter Demeter Tagliapietra pri poštnem uradu Trst 1. Adolf Brar pri poštnem uradu v Kozini in poštna ekspedientka Pavla Ciuha poštna oficijantka pri poštnem uradu Ljubljana 1. — Premesečanja. Poštni oficijanti: Dragotina Zustovichova iz Labina k poštnemu uradu Puli 1 in Luiza Koronova iz Sežane k poštnemu uradu Gorica 1. — Odpoved. Po

svojim članom in vsem tovarišem: Na prošnjo našega društva je Narodni Svet v Ljubljani včeraj odredil, da bodi odselejši poslovni in učni jezik na vseh naših srednjih šolah slovenski. — A mi moramo še več nučnih sprememb predložiti našemu Narodnemu Svetu. V najbližnjem času — tedni nas ločijo — stopimo kot država v stik z velikim svetom. Znanje modernih jezikov je zdaj prečeta potreba. Posebno Slovencom. In v tem oziru ne smemo niti enega dne zamuditi. Zato se društvo tem potem obrača do vsakega posameznika tovariša z vprašanjem: Kaj bi se v našem srednjem šolstvu moralo takoj (v teku novembra že) opustiti in kaj takoj uvesti? Posebej tu mislimo glede pouka v slovenski, srbohrvaški, potem v francoski, italijanski, angleški in nemški; kaj bodi obvezno in kaj ne? Kako naj se takoj preuredi pouk v zgodovini? Katere šole (šolske, srednje, učiteljske, trgovske...) in kje bi se morale takoj ustanoviti. En tovariš, prof. Iv. Veseljak, je v ponedeljek v Mestnem domu že razvil svoje nasvete. Odgovora prosimo najkasneje v 8 dneh na društveni odbor. Potem takoj skličemo sestanke, da sklenemo tozadevne predloge za Narodni Svet. Korakajmo v prvi vrsti! — Odbor.

— Slovenska žena. Uredništvo Slovenske žene nam piše: Izdajanje našega lista se je v resnici zelo zakasnelo. Vzrok temu so bile pač nenormalne razmere. Uredništvo je moralo večkrat izločiti že napisane članke, ki so v par dneh izgubili svojo aktualnost. Veliko dela je dala pa tudi organizacija. Zdeli se je, da prva številka redakcijsko gotova in bo izšla v najkrajšem času. Opozoriti prav posebno na glavno povest »Bratrancec«, ki jo piše Rado Murnik, nadalje na zelo aktualen članek »Žena in obstoječi zakonik« izpod peresa dr. Roberta Kermavnerja, čezar članki v »Slov. Narod« so v zadnjem času vzbudili splošno pozornost in pa na razpravo o »Naši narodni noši«, ki jo je napisal najboljši poznavalec te stroke. Pa tudi naše pisateljice bodo zastopane v prvi številki. Med drugimi je napisala Manica Komarova zelo zanimivo povest. — Uredništvo in upravnštvo Slovenske žene, Ljubljana VII.

— Slovenska zastava na Elizabetni bolnici. K tej notici smo dobili pojasnilo, da je slovenska zastava visela ves čas na bolnici in da je bila odstranjena samo za nekaj minut, ko je pritril neki deček na drog cvetje in zelenje.

— Čevlarska zadruga v Ljubljani in okolici vabi gg. gg. člane na sestanek, kateri se vrši v nedeljo 3. novembra 1918, točno ob 2. uri popoldne pri g. Mraku, Rimska cesta št. 4. Prosi se obilne udeležbe.

— Čevlarska zadruga za ljubljansko okolico vabi svoje člane na izvanredni občni zbor, kateri se vrši v nedeljo, dne 3. novembra ob 10. uri popoldne v gostilni pri Vodniku v Spodnji Šiški. — Načelnik.

— Umrli so: V Ljubljani g. Ferdinand Omeje, deželni računski svetnik v pokouju in Leon Preželi, sin davčnega upravitelja. — V Velikih Laščah Jakob Serpan, posestnik, gostilničar in pekovski mojster. — V Hudajuži Fran Kemperle, narednik in vojni - poštni manipulant v Trientu. — V Železnikih ga. Franja Benedikt roj. Demšar. — V Ennuš g. Viljem Jerancič, posestnik in gostilničar na Osojah. — V Cerinjanu Rudolf Zebal. — V Vipavi g. Josip Dekleva, trgovec in posestnik iz Gorice. — Na Lescah župnik Ivan Lovšin. — V St. Rupertu ga. Josipina Kostelec. — V Zidanem mostu dr. ing. Sigfrid Habianitsch. — Pri Sv. Mariji t. nize Ptuj ga. Ana Čeh roj. Mešek, učiteljeva soproga.

— Umrla je Ana Tavčar, vdova akad. slikarja. Bila je dobra slovenska mati, ki je svoje otroke vzgojila v strogo narodnem duhu in v vneti delavce za našo stvar. N. v. m. p.

— Umrla je v Ljubljani gđ. Ana V. n. n. Pogreb bo jutri ob 5. uri iz mrtnišnice pri Sv. Krištofu.

— Ivan Razboršek. Ko se je po bliskovito raznesla pretržna vest, da je g. Ivan Razboršek, posestnik in trgovec v Smartnem pri Litiji, dne 17. t. m. za vedno ostavil ta svet, ker mu je morila »španska« pretržala nit življenja, se je iz podpisani, ker sem prepozno dobil obvestilo v tej katastrofi, ter se nisem mogel njegovega pogreba, ki se je vršil dne 19. t. m. osebo udeležiti, čutim policanega kot podpredsednik pevskega društva »Zvon« v Smartnem pri Litiji, nekdanjemu predsedniku in častnemu članu tega društva, ter kot njegov iskreni prijatelj, posvetiti naslednje vrstice v tem listu, kot skromen spomenik. Gospod pokojnik Ivan Razboršek se je rodil baie leta 1863. v St. Jurju ob južni železnici na Stajerskem. Še kot mladenič prišel je v Smartno pri Litiji ter stopil kot učenec v veletrgovino g. Ivana Wakoniza, nakar mu je njegov šef izročil še kot učencu celo njegovo veletrgovino v popolno oskrbo, ker ga

je dobro poznal in cenil njegove vrline, ter smatral za marljivo, sposobnega in vestnega trgovca. — Kakor pa je bil g. pokojnik s tem povišanjem ves srečen, je doživel baš v tej trgovini nesrečo. Leta 1887. je ravno na Sv. Rešnjega Telesa dan v Smartnem izbruhnil požar in ker se je ogent že pri sosedni hiši pokazal, dal je po svojih ljudeh, zaboju smodnika prenesti iz skladišča v prodajalno, a med potjo po stopnicah je nosilec izpodletel, zaboju padel na tla, se je smodnik vžgal in povzročil vsled množice velikanski grom, tako da se je med drugimi tudi g. pokojnik ponesrečil, ter dolgo ležal bolan in dolgo visel med življenjem in smrtjo, predno je končno ozdravel, ali znak po tem požaru mu je ostal do smrti. Pozneje je odprl v Smartnem samostojno trgovino z mešanim blagom, si pridal domače ime »pri Johanu« ter zaslovel daleč na okrog kot izvrsten trgovec. Ako si prišel v njegovo prodajalno, je bila ta zmirom napolnjena in kako je znal ljudi vabiti, na primer: Dober dan mamca, kaj bo dobrega, kaj bo lenega, ali bi radi: žefrana, cimeta, popra, gvirca, soli, kaše, češpreina, cukra, kofeta, cikorie, moka, špeha, masla itd. ali znabiti, kakšno ruto za na glavo, ali kakšen fartažek ali kontenine za ošpeteli, ali kamprika za jopco, ali kakšne hlačke baržunaste z žido prešepane za vašega sinka. Tako in enako je ljudi vabil v trgovino in jaz sem sam slišal, ko so se dve ženski pogovarjale: »Nežka, kje si pa kupila tako leno ruto za na glavo, ki izgleda, kakor bi bila židana in koliko stane. Mica, ali ne veš, da imajo pri »Johanu« najboljši blago, ter ruto stane samo 10 g. o. s. v. imam pa doma še leno židano in stane samo 2 gld. in taka stane danes 500 K. Iz tega jasno sledi, kako marljiv in izurjen je bil g. pokojnik kot trgovec. Nadatje je kupil v Smartnem hišo se oženil in trgovino razširil. Pa dovolj tega. Predragi Ivan! Za Teboj žaluje danes v prvi vrsti Tvoja soproga in luhi otroci, katerim si postavil samostojen dom ter jim zasužural boljšo bodočnost, kakor si jo Ti sam imel: da še več, za Teboj žaluje danes cela Šmarska fara in zakaj, na to vprašanje odgovorim jaz, da si bil Ti predragi Ivan eden prvih, ki si večjo svoto denarja podaril za zgradbo nove cerkve v Smartnem, katera cerkev je v ponos in čast ne samo vasi Smartno, ampak celi Šmarski fari in ena največjih na deželi na celem Kranjskem. Da še več, za Teboj žaluje danes vsa narodna društva in zlasti pevsko društvo »Zvon«, kateremu, kakor že preje omenjeno, si bil dolgo vrsto let kot predsednik. Koliko si se žrtvoval za društvo, to vem najbolje jaz in vsak, kateri Te je bližje poznal. Res gleite in strmite, g. pokojnik se je toliko potegoval za društvo, da je prišel celo na zatožni klopi pred porotnike, a porotno sodišče ga je na podlagi izpovedi priče in na podlagi izpovedbe porotnikov nekrivim spoznalo obtožbe in popolnoma opustilo ter postavilo za proste noge. Pri razpravi bil sem tudi jaz navzoč in po razglasitvi sodbe med drugim zaklical: »Slava, živio Razboršek«, ter mu v znak slave segel v roko; predsednik porotnega sodišča pa je zavpil: »Tiho, tukaj ni nobeno gledališče. A ta sodna preiskava je gosp. pokojnika tako potrla, — akoravno smo vsi vedeli že vnaprej, da bo oprostjen — da je zbolel in od tega časa se ni več čutil popolnoma zdravega in je zmirom po malem bolehal. In ko se je pri običnem zboru pevskega društva »Zvon« zaradi bolehnosti odpovedal predsedništvu, ga je isto za njegove zasluge napravil društvo, izvolilo častnim članom in mu podelilo častno diplomu. Zlasti pa je bil gospod pokojnik kot človek, zlata duša, ter je rad pomagal svojemu bližnjemu; zlasti pa je bil vsem društvom posebno naklonjen, ter zvesti podporni član. Izvanredno pa je gorel in živel za pevsko društvo »Zvon« in sicer zaradi tega, ker se je držal izreka, ki se glasi: »Rad ostani kjer polno, hudobni pesmi nimaš!«. In kaj naj Ti porečem jaz, predragi Ivan, in vsi tisti, ki so Te dobro poznali, smo predobro vedeli, da Te ta svet ne bo mogel nikdar zadosti ponajati za Tvoje zasluge, a prebršan bodi, da Ti bode sedaj stoterno poplačal Tvoje zasluge. »Nebeški car«, ki kratuje nad zvezdami, Ti si nas sicer osebno zapustil, Tvoje slavno ime bode z zlatimi črkami zapisano ostalo v knjigi društvenega življenja pevskega društva »Zvon« v Smartnem pri Litiji. Lahko bi še živel 20 do 30 let in zakaj nisi, na to vprašanje odgovarjam jaz, da se je Vsega močnemu dopadlo, da Te je poklical k sebi v boljšo bodočnost, ker si se dovolj trudil in oral ledino tega sveta, da Te poplača za Tvoje zasluge. Z Bogom, z Bogom predragi Ivan, na svidenje v slavi nebeški nad zvezdami. Bog Ti daj večni mir in pokoj in večna luč naj Ti sveti na veke. — Srečko Rus, c. kr. sodni official.

Vabijo se vsi pevci iz bližnje in daljne okolice Celja na sodelovanje narodnega praznika. Pele se bodo sledeče pesmi: »Slovenec sem«, — »Od Ura-

la do Triglavca«, — »Jadransko morje«, — »Marsellaise«, — »Slovenec, Srb, Hrvat«, — Prosimo, da se za te pesmi pripravijo. — Celjsko pevsko društvo.

V Kozjem je umrl Josip Vrkljan, učenec III. razreda krške meštanske šole, sin tukajšnjega posestnika in peka Ivana Vrkljana. Radi »španske« so v Krškem zaprlj šole. Rajni Josip se je vozec proti domu prehladil in 22. t. m. umrl.

Iz Ptuj. Letos spomladi je prišla neka revizijska komisija revidirati zalogo zrnja c. prevzickariu Antonu Ogrincu v Spodnji Haidini, ki vodi gospodarstvo, ker je moral sin k vojakom. Ker niso hoteli žita stehati, kakor je Ogrinc zahteval, je imenoval Ogrinc revizijsko komisijo roparje na kar mu je orožnik napovedal aretacijo in ga je hotel ukeniti. On pa se je branil dokler ga ni orožnik na tleh ležečega vklestil. Pred okrožnim sodiščem v Mariboru se je moral Ogrinc zagovarjati zaradi hudodelstva (javnega nasilstva, ker se ni pustil z leno vklestiti, dasiravno za to ni bilo nikakega pravega razloga. Obojen je bil na 3 mesece težke ječe, višje deželno sodišče v Gradcu pa mu je kazen zvišalo na 6 mesecev težke ječe, utemeljujoč s tem, da je z vsro strogostjo treba zatreti upornost, ki se je baie v raznih krajih na Spodnjem Stajerskem pojavila proti revizicijam. Tako se bo po modrosti graškega višje dež. sodišča moral ta stari prevzickar pokoriti za upornost drugih! A ta slučaj nam zopet priča, s kako poslednostjo višje deželno sodišče v Gradcu že od začetka vojne meša pravosodstvo s politiko, kadar more udariti slovenskega kmeta. Zato je že skrajni čas, da se tudi v pravosodstvu kar hitreje izvede naše reslo: Proč od Gradca! Slovenec naj sodijo samo slovenski sodniki, do nemških nimamo zapužanja.

Ukraden je bil v torek popoldne okoli 12.—3. ure dežni plašč, krilo in ženska suknja v neki hiši na Starem trgu Sv. Svi. se pred nakupom. Kdor bi kaj izvedel o tem ukradenem blagu, naj sporoči našemu upravništvu.

Dotični gospod, ki je na manifestacijskem večeru v uniojskih dvorani našel zlato zapusteno uro in jo javil Sokolu reditelju, nato pa odšel, naj blagovoli uro proti nakradi oddati v upravništvu »Slov. Narod«.

Mati z dvema malima otrokoma je od 14. novembra brez strehe in je življenje vseh treh ogroženo, če jim narodna usmiljenost ne preskrbi primerne sobe s štediščem ali s posebnim kuhinjo. Pojasnitve v pisarni najemnega urada v Sodni ulici ali pri sodišču soba št. 52.

Dotična dva gospoda, ki sta v nedeljo odšla iz hotela Bellevue, ne da bi svoj dolg poravnala, se pozivljata, da storita to do petka. Osebi sta znani.

Ročna torbica črna, nekaj denarja v njej in več drugih reči, se je izgubila v ponedeljek od 5. ure popoldne dalje od magistrata do Sv. Petra v tramvaju ali mogoče po poti do Prisone ulice št. 5. Kdor je našel torbico, naj jo odda proti nagradi v omenjeni ulici.

Izgubila se je včeraj riava denarnica s srednjo vsoto denarja, na potu z Dola v Ljubljano. Najditelja se naprošča, da denar obrzi, le denarnico z zdravili naj vrne na naslov: Jurčičev trg 31.

Izgubila se je denarnica od Prešernove ulice do Mestnega trga. Kdor jo je našel, naj jo odda na naslov v denarnici, ali pa v upravništvu »Slov. Narod« proti dobri nagradi.

Narodno gledališče.

Iz gledališke pisarne. Danes, v četrtek, se vrši na odr generalna skušnja za »Hamleta«, vsled česar ostane gledališče zaprto. Jutri, v petek 1. novembra, na praznik Vseh svetnikov se vrzori »Hamlet« izven abonementa. V soboto, 2. novembra bo »Hamlet« ponovljen za »A« abonente. — Glede slavnostne predstave minologija torka zvečer se pripominja, da je bila prvotna določena za »A« abonente. Ker se je pa prilagajalo toliko zunanjih gostov, da bi bili napolnili sami vse poslopje, in se je moralo ustreči zlasti mnogim reflektantom na lože in parterne sedeže, se je vodstvo gledališča vzlice notici v listih (ki je ni bilo mogoče več popraviti) odločilo za predstavo izven abonementa. »A« abonenti naj opuste, da se je to zgodilo, a drugače ni bilo možno ukretni. Gledališko vodstvo išče muzikalno naobraznega gospoda ali gospodično, ki bi bil pripravljen sprejeti mesto opernega suflerja oziroma suflerke pri Narodnem gledališču. Reflektanti naj se zgledajo v gledališki pisarni. — Istotako se iščejo tudi oderski delavci. Vsi, ki bi bili pripravljeni sprejeti ta posel, naj se tudi prilase istotam.

Iz gledališke pisarne. V četrtek ostane gledališče zaprto. — V petek zvečer se vrzori izven abonementa tragedija največjega dramskega pisa-

telja Williama Shakespeara »Hamlet«. Veliko in težko psihološko vlogo Hamleta igra g. Hinko Nučič, ki je v tej vlogi žel v Zagrebu velik uspeh. Ofelijo igra gđ. Liuba Marianović - Markova, kralji - danski bo g. Valo Bratina, kraljica danska ga. Berta Bukčukova. Vloga polonija, prvega komornika je poverjena g. Josipu Pohyetu. Laerta, njegovega sina, Rado Zelezniku. Horacija, Hamletovega prijatelja, Boleslavu Pečku. Prvega grobarja igra g. Vladimir Marek, drugega grobarja ga g. Pavel Rasberger, Osrček g. Josip Daneš, prvega izralca g. Anton Danilo, drugega izralca g. Viktor Leljak, prvo igralko na gđ. Ana Garvasova, Duh Hamletovega očeta bo g. Gustav Striša. Vloga Rozenkranca dvornika ima g. Pavel Ločnik, dvornika Gildenshterna g. Pavel Rasberger, plemiča g. Viktor Leljak, Marcela g. Pavel Debevec, Bernarda g. Josip Drenovec. Predstava prične izjemoma ob 7. uri zvečer, na kar se slavno občinstvo opozarja. — V soboto, dne 2. t. m. zvečer se ponovi Hamlet za »A« abonement. Pripominja se, da igra g. Nučič Hamletovo vlogo v hrvatskem jeziku, dasi jo je že študiral v slovenskem prevodu. Ker pa je moral minoli teden prevzeti za obtelega tovariša veliko vlogo Jacka v »Levevi tetici« ter se je moral zaradi nevelosti dveh glavnih igralk premisliti repertoar, oziroma so se morale vršiti skušnje z drugimi člani, da so se snloh moglo vršiti repize »Divjega lovca« ter je imel g. nadrežiser Nučič včeraj dve predstavi, za kateri je imel mnogo dela, zlasti za živo sliko, ki jo je režiral, mu nikakor ni več možno naučiti se ogromne Hamletove vloge v slovenski. Da se torej sploh omogoči predstava »Hamleta« ne le polovično nastudirana, mora nastopiti kot Hamlet s hrvatskim besedilom.

Aprovizacija.

† Meso na zelene izkaznice B. Stranke z zelenimi izkaznicami B prejmejo goveje meso v soboto, dne 2. novembra v cerkvi sv. Jožefa. Določena je ta - le red: V soboto, dne 2. novembra popoldne od 1. do pol 2. št. 1—200, od pol 2. do 2. št. 201—400, od 2. do pol 3. št. 401—600, od pol 3. do 3. št. 601 do 800, od 3. do pol 4. št. 801—1000, od pol 4. do 4. št. 1001—1200, od 4. do pol 5. št. 1201—1400, od pol 5. do 5. št. 1401—1600. V nedeljo, dne 3. novembra popoldne od 8. do pol 9. št. 1601 do 1800, od pol 9. do 9. št. 1801—2000, od 9. do pol 10. št. 2001—2200, od pol 10. do 10. št. 2201—2400, od 10. do pol 11. št. 2401 do konca.

† Inozemsko meso. Mestna aprovizacija bo oddajala inozemsko meso v soboto, dne 2. novembra in v ponedeljek, dne 4. novembra ob pol 7. do 9. zjutraj v cerkvi sv. Jožefa.

† Zeljate glave za zamudnike. Stranke, ki še zdaj niso dobile zeljatih glav, dbe zanje nakazila v pisarni mestne aprovizacije na Poljanski cesti št. 13.

† Kostanj za VII. okraj. Stranke VII. okraja dbe kostanj na zelena nakazila za krompir v soboto, dne 2. novembra v deški šoli na Ledini. Določena je tale red: od 8. do 9. ure popoldne št. 1 do 300, od 9. do 10. št. 301 do 600, od 10. do 11. št. 601 do konca. Stranke dbe za osebo do 5 kg kostanja, kilogram stane 3 krone.

† Kostanj za VIII. in IX. okraj. Stranke VIII. in IX. okraja dbe kostanj na zelena nakazila za krompir v soboto, dne 2. novembra v deški šoli na Ledini po naslednjem dnevnem redu: VIII. okraj od 2. do 3. popoldne št. 1 do 250, od 3. do 4. št. 251 do konca. — IX. okraj od 4. do 5. ure. Stranke dbe za vsako osebo do 5 kg kostanja, kilogram stane 3 krone.

† Prodaja praških klobas in preka-jenega mesa po znižani ceni. Mestna aprovizacija bo prodajala klobase in preka-jeno meso strankam z zeleno izkaznico B št. 750 do 900 v četrtek dne 31. t. m. popoldne v vojni prodajalni v Gosposki ulici. Vsaka oseba dobi 1/2 kg; kilogram stane 8 kron.

† Kavina mešanica za zavode. Zavodi dbe prejemnice za kavino mešanico takoj v mestni posvetovalnici.

† Petrolej na A. B. C in O karte se prodaja le še do 9. novembra. Po končani prodaji morajo trgovci takoj predložiti vse odrezke in prejemnice v mestni posvetovalnici ter sporočiti, koliko imajo še petroleja v zalogi.

† Aprovizacija južne železnice. Konsumentje se opozarjajo, da pridejo po zelje v glavah do sobote, ker pozneje se ne bo delilo več. 1 kilogram stane 56 vinarjev.

Nakazila za nakup cenejšega kruha za člane ubožne akcije in uradn. skupin.

Vsled razpisa c. kr. deželne vlade v Ljubljani z dne 27. avgusta 1918 št. 26.960, oziroma urada za ljudsko prehrano z dne 10. avgusta 1918 št. 114.764, bodo dobivali ubožni sloji, ki so pritegnjeni kak ubožni akciji, cenejši kruh. Vsaka oseba teh akcij dobi tedensko za 20 vinarjev ali vsake štiri tedne za 80 vinarjev cenejši kruh.

Izvršujoč te ukaze, bode izdajal mestni magistrat vsake štiri tedne nakazila po 80 vinarjev. Vsaka oseba ubožne akcije in uradniške skupine dobi do preklica vsake štiri tedne po eno nakazilo za 80 vinarjev. Ta nakazila so veljavna iz ključne le za nakup kruha v tisti trgovini, kjer dobiva stranka kruh na krušne izkaznice in le za točno stranko, kateri so se izdala.

Vsak pek in prodajalec kruha mora sprejeti od svojih strank ta nakazila kot denar, in če bi stranka za enkrat kupila manj kruha kakor za 80 vinarjev, presežek izplačati v denarju. Veljavna so izključno le ona nakazila, ki imajo na belerg kuponu vtisnjen brezbarvni pečat mestnega magistrata.

Za vsako nakazilo se izplača peku, oziroma prodajalcu kruha v mestni aprovizaciji blagajni na Poljanski cesti št. 13 80 vinarjev v gotovini.

Nakazila se bodo pri izplačilu prekluknjala (perforirala) in so s tem razveljavljena.

Drugim strankam se nakazila ne bodo izplačevala v gotovini iz mestne aprovizacijske blagajne.

Za izgubljena nakazila se ne izda novih.

Kedaj se bodo strankam izdajala nakazila, se objavi v listih.

Ta razglas postane veljaven z dnem, ko se nabije na magistratno desko. Ponarejanje nakazil se bode sodniško kaznovalo, ostale prestopke teh predpisov pa kaznuje politična okrajna oblast.

Razne stvari.

* Nesreča na morju. Iz Vancouverja poročajo, da se je ponesrečil kanadski parnik Queen Sofie« ponoči v velikem viharju. Potopilo se je 268 potnikov in 75 mož posadke.

* Wilsonov trg v Zagrebu. Občinski svet bo v prihodnji sej predlagal, naj se izbriše zadnji spomin na Kruhen - Hederwaryjevo dobo in naj dobi Kruhen - Hederwaryjev trg ime Wilsonov trg.

* Kulturni dokument iz dobe gladi. Berlinski »Vorwärts« je prinesel to-le vest: Gospa P. je spoznala na potovanju iz Charlottenburga v vlakcu nekoga kmeta iz Ottorowa. Stopila je z njim v zvezo radi živila. Nato pa je sprejela od omenjenega kmeta to-le pismo: Ottorowo. Velečenjena gospa! Vaš cenjeni dopis sem sprejel, iz njega sem spoznal, da bi radi sprejeli nekaj živila. Hočem Vam pomagati v tej zadevi. Pridite, prosim v petek v Santor, prinesem Vam 20 jajc, 7 kg moke, 25 kg krompirja in kako kumaro. Nočem za to nobenega denarja, ali priznavam Vam, da bi rad malo ljubezenskega razmerja. Torej veste, kaj hočem. Če se enkrat spoznamo, morete potem priti vsak mesec, vsakikrat Vam nekaj priskrbim. Torej gotovo v petek. Če ne, prosim odgovora. Pošilja Vam poljub Vaš H.

Umrli so v Ljubljani:

Dne 24. oktobra: Marija Lončar, posestnica, 30 let, Bohoričeva ulica 7.

Dne 25. oktobra: Helena Hauptman, posetnica, 58 let, Breg 16. — Apolonija Stuhlec, žena deželnega sluga, 33 let, Križevniška ulica 9. — Ivan Zdešar, železniški kovač, 38 let, Kavškova cesta 158. — Edvard Hudolin, rejenc, 1 mesec, Streliška ulica 15. — Marija Majce, čevljarjeva vdova, 58 let, Škofja ulica 1. — Marija Grigolan, žena davčnega sluga, 67 let, Opekarska cesta 41.

Dne 26. oktobra: Marija Svetec, služkinja, 16 let, Slovenski trg 1. — Krista Praprotnik, vojaška pisarica, 17 let, Sv. Petra cesta št. 75. — Marija Petrič, tobačnica delavka v pok., 60 let, Velika čolnarska ulica 10.

Lastnina in tisk »Narodne tiskarne«.

izdajatelj: Valentin Kozelj

izdajatelj: Valentin Kozelj

+
Ravnateljstvo tovarne cementa v Zidanem mostu naznanja žalostno vest, da je njegov dolgoletni in zaslužni ravnatelj gospod
dr. ing. Siegfried Habianitsch

v soboto dne 26. oktobra t. l. ob 1/4 6 popoldne po kratki mučni bolezni v 36. letu svojega življenja preminul.

Truplo pokojnega se dne 29. t. m. ob 2. popoldne prenese iz hiše žalosti v Zidanem mostu na koldov, da se prepelje v Gradec, kjer se vrši pogreb na Šentpeterskem pokopališču. 6117

Slava njegovemu spominu!

Zidan most, dne 28. oktobra 1918.

+
Sorodnikom, prijateljem in znancom potrtega srca naznanjamo tužno vest, da je neizprosna smrt po kratki bolezni ugrabila našo preljubljeno soprogo, skrbno mater, oziroma sestro, gospo
Franjo Benedik roj. Demšar,
soprogo posestnika.

Pogreb nepozabne rajne se vrši v Železnikih v sredo, dne 30. oktobra 1918.

Bodi ji blag spomin! 6118

V Železnikih, dne 29. oktobra 1918.

Frane Benedik, soprogo. — Stanka, Vera, Draga, hčere. — Viko in Radko, sinovi. — Vinko Demšar, brat. — Ivona Ravhehar, Kristina Demšar, Katina Gärtner sestre.

+
Najglobje žalosti potrti naznanjamo vsem sorodnikom, prijateljem in znancom pretrženo vest, da je naš nad vse ljubljani soproj in oče, gospod
Josip Dekleva,
trgovec in posestnik (iz Gorice)

v četrtek, dne 24. t. m. po kratki, mukepolni bolezni, bogu vdano preminul.

Truplo nepozabnega pokojnika se bode v soboto dne 26. oktobra 1918 ob 10. uri predpolne v hiši žalosti št. 37, svečano blagoslovilo in prepeljalo na tukajšnje pokopališče k večnemu počitku.

Priporočamo ga v blag spomin.

Vipava, 24. oktobra 1918.

Lina, soproga. Dragica, hčerca. Milan, t. č. na bojnem polju Robert, t. č. v ruskem vjetništvu, Danilo, sinovi.

Tužnim srcem naznanjamo prežalostno vest, da je naš iskreno ljubljeni soprog, oziroma brat in svak, gospod

2129

Jakob Serpan

posestnik, gostilničar in pekovski mojster

danes, v torek, ob polenajstih dopoldne po daljši, mučni bolezni, previden s sv. zakramenti za umirajoče, mirno v Gospodu zaspal.

Pogreb dragega pokojnika se vrši v četrtek zjutraj ob devetih na pokopališče v Vel. Laščah.

Vel. Lašče, dne 29. oktobra 1918.

Žalujoči ostali.

Potrli globoke žalosti naznanjamo vsem sorodnikom, prijateljem in znancem prežalostno vest, da je Vsegamogočni poklical v boljše življenje našo iskreno ljubljenega predobro soprogo ozir. mamico, sestro, svakinjo, teto in hčer, gospo

Josipino Kostelec

ki je danes po kratki mučni bolezni v starosti 25 let, zapuščajoč tri otročičke, previdena s sv. zakramenti, mirno v Gospodu zaspala.

6121

Pogreb nepozabne rajke se vrši v sredo zjutraj ob 8. uri v St. Rupretu.

Blago pokojnibo priporočamo v molitev in blag spomin.

St. Rupret, dne 28. oktobra 1918.

Rodbine Kostelec, Cimerman, Brezovar.

Potrjim srcem naznanjamo prežalostno vest, da je umrl naš nad vse ljubljeni soprog, oče, sin, brat, svak in stric, gospod

6128

Ludovik Stepančič

dne 27. oktobra t. l., ob dveh popoldne, po kratki in mučni bolezni v starosti 36 let.

Pogreb se bo vršil dne 29. oktobra izpred hiše na domače pokopališče.

Renče, 28. oktobra 1918.

Zalujoči ostali.

Potrtega srca javljamo, da je naš iskreno ljubljeni brat, prečastiti gospod

Ivan Lovšin,

župnik v Lescah na Gorenjskem

po kratki, mučni bolezni, previden s sv. zakramenti preselil v boljše življenje v Gospodu, katerega služabnik je bil.

Pogreb se vrši v nedeljo, dne 27. oktobra s sv. mašo zadušnico v Lescah ob 10 uri dopoldne.

Predragega rajkega priporočamo v blag spomin in pobožno molitev.

Lesce, dne 25. oktobra 1918.

Marija Lovšin, sestra. Franc Lovšin, nadučitelj, brat.

Zahvala.

Vsem udeležencem na pogrebu našega zelo dragega brata, svaka in strica, preč. gospoda

Janeza Lovšina,

župnika v Lescah

izrekamo tem potom za vse izkazano sočutje prav iskreno zahvalo. V prvi vrsti smo dolžni globoko zahvalo preč. gosp. duh. svetniku Oblaku za poslovljni govor, vsej preč. duhovščini za udeležbo, pevcem za pesmi-žalostinke in vsem darovateljem vencev.

Lesce-Vinica, 30. oktobra 1918.

Fran Lovšin, brat. Marija Lovšin, sestra. Tanika Lovšin, svakinja. Alfonz, Evgen, Bogomir, Teodor, Berta, nečaki in nečakinja.

Potrli brezmejne žalosti, naznanjamo vsem prijateljem in znancem, da je Vsemogočni poklical k sebi predragega nam sina in brata, gospoda

Franca Kemperle,

narodnika in vojaško-poštnega manipulant v Trzinu, v najl. mladeniški dobi v 28. letu starosti.

Predragi je preminul dne 16. t. m. nenadne smrti — pokosila ga je pljučnica

6120

Budačjuha, dne 25. oktobra 1918.

Žalujoči starši, brat in sestre.

Brez posebnega obvestila.

Potrli globoke žalosti naznanjamo vsem sorodnikom, prijateljem in znancem tužno vest, da je naš preljubljeni soprog, oče, brat, nečak, bratranec in svak, gospod

6127

Rudolf Zeball

v Červinjanu dne 17. oktobra po daljši in mučni bolezni, dojen na vojnem polju, mirno v Gospodu zaspal.

Truplo nepozabnega se je položilo začasno dne 18. oktobra na vojaško pokopališče v Červinjanu in se pozneje prepelje v rodbinsko rakev v Kranj.

Sv. maše-zadušnice se bodo darovale v raznih cerkvah.

Jednščina-Rudnik-Kranj, dne 30. oktobra 1918.

Rezi Zeball roj. Lužar, soproga. — Rudi, sinček. — Franc, posestnik in trgovec, brat. — Mici, sestra. — Vsi ostali sorodniki.

Brez posebnega obvestila.

V globoki žalosti naznanjamo vsem sorodnikom, prijateljem in znancem tužno vest, da je po božjem sklepu naš iskrenoljubljeni soprog in preblagi skrbni oče, tast, stric in svak, gospod

FERDINAND OMEJC

doželni računski svetnik v p.

imejtelj častne kolone za 40 letno zvesto službovanje, častni predsednik šentpeterske Vincencijeve družbe v Ljubljani,

danes, ob 11. uri dopoldne po kratki mučni bolezni, v 71. letu starosti, previden s svetimi zakramenti za umirajoče, popolno vdan v voljo božjo, izročil Stvarniku svojo blago dušo.

Zemeljski ostanke dragega pokojnika se prepeljejo v petek, dne 1. novembra 1918 ob pol 2. uri iz hiše žalosti Pred škofijo št. 7. k večnemu počitku pri Sv. Križu, kjer se polože v lastno gomilo.

Sv. maše zadušnice se bodo služile v raznih ljubljanskih župnih cerkvah. Pokojnika priporočamo v molitev in blag spomin. Venci se na izrečno željo pokojnikovo hvaležno odklanjajo.

V LJUBLJANI, dne 30. oktobra 1918.

6133

Žalujoči ostali.

Ivan Čeh, učitelj, s hčerko Milico, ter rodbine Mešek, Perko in Čokl naznanjajo vsem sorodnikom in prijateljem tužno vest, da je njih iskrenoljubljena soproga, srčnoodbora mamica odnosno hčerka, sestra, svakinja in teta, gospa

ANA ČEH roj. MEŠEK

učiteljica

dne 26. t. m. ob 1/4 na 3. zjutraj po kratki a mučni bolezni, previdena s tolažilni ev. vere, v 34. letu starosti, mirno v Gospodu zaspala.

Pogreb ljubljence se je vršil dne 28. t. m. ob pol 12 uri dopoldne pri Sv. Marjeti niže Ptuja, slovesna sv. maša zadušnica se je darovala danes istotam.

Sv. Marjeta niže Ptuja-Litija, 29. vinotoka 1918.

Zahvala.

Za izraze sočutja ob bridki izgubi naše ljubljene, presrčno dobre

ANE

se tem potom iskreno zahvaljujemo.

Dolžnost nas veže zahvaliti se prav posebno č. gosp. provizorju Janku Slaviču za poslovljni in tolažilni nagrobni govor imenom faranov in mladine pri Sv. Marjeti, g. šol. nadzorniku, ravnatelju Hericu, gg. tovarišicam in tovarišem blagopokojne za častno spremstvo, gg. pevcem in darovateljem cvetja.

Bog plačaj!

Žalujoče rodbine:

Čeh, Mešek, Perko in Čokl.

Vsemogočnemu se je dopadlo, odpoklicati v raj med angele, našega ljubljencega

LEONA

v nežni starosti 7 let, po kratki, zelo mučni bolezni. Pogreb najdražjega sinčka bo v četrtek, 31. oktobra ob dveh popoldne na pokopališče v Črnomlju.

LJUBLJANA-ČRNOMELJ, 29. oktobra 1918.

Albina Prezelj roj. Praprotnik, mati. Fran Prezelj, davčni upravitelj, oče. Marijan in Boris, bratca.

Naš predragi, iskreno ljubljeni brat, svak in stric, gospod

Viljem Jerančič,

posestnik in gostilničar na Osojah

je dne 27. oktobra v vojaški bolnici v Ennsu podlegel kratki mučni bolezni in bil ondi začasno pokopan.

Bodi mu blag spomin!

Ljubljana - Enns, dne 28. oktobra 1918.

Alojzij Jerančič, brat. Gabrijela Jerančič, sestra. Franja Jerančič, svakinja. — Alojzij Stanko, Viljem, nečaki.

6115

ZAHVALA.

Najsrčnejšo zahvalo izrekamo vsem sorodnikom, prijateljem in znancem in vsem, ki so spremili našega preljubljenega soproga, očeta, gospoda

Vid Bratovža,

trgovca v Ljubljani,

na njegovi zadnji poti.

6105

V Ljubljani, dne 29. oktobra 1918.

Žalujoča rodbina Bratovž.

ZAHVALA.

Iz globočine srca se zahvaljujemo vsem, ki so nam ob smrti našega ljubljeneega sina, oziroma brata

Jožka

olajšali z izrazi sočutja vsaj nekoliko za nas prehudi udarec.

Zlasti se zahvaljujemo njegovim prijateljem in sodelavcem za darovane krasne vence, sploh pa vsem, ki so ga na njegovi zadnji poti spremili k zadnjemu počitku.

6099

Zagorje - Toplice, dne 28. vinotoka 1918.

Žalujoča rodbina Štefan Brenova.

Zahvala.

Za premnoge dokaze iskrenega sočutja v bolezni in ob smrti našega ljubljeneega sina oziroma brata, strica, svaka i. t. d.

Franca Gregorc

ter za darovane vence in šopke, zlasti pa za vso požrtvovalnost gg. zdravnikov in g. Klemenčiča, tvorničarja v Kandiji, izkazano ob času bolezni ter za vzorno preskrbo spreveda, dalje za udeležbo Sokolom in Sokolicam, pevcem za ganljivo petje, prečastiti duhovščini, novomeškemu gosp. županu in obč. zastopu, uradništvu ter ostalim znancem in prijateljem za mnogobrojno spremstvo na zadnjem potu blagopokojnika, izrekamo tem potom našo najiskrenejšo zahvalo.

Novo mesto, dne 24. oktobra 1918.

Rodbini Gregorc in dr. Celestinova.

Otroški voziček:

se zamenja za živila. Naslov pove upravnistvo »Sloven. Naroda«. — 6116

Proda se KOZA

tretjič breja, čiste sanske pasme in enako leta star kozel. Cena K 1000.— Ponudbe na »Hotel Union« Dobrna pri Celju. — 6107

KLAVIR

se prodaja. — Naslov pove upravnistvo »Slovenskega Naroda«. — 6119

Kupi

ozir. v zameno za živila, perutnino ali drobnico se vzame hišna zastava. Trebovnica. Ponudbe na hotel Union, Dobrna pri Celju. — 6108

Jabolčnik

Proda se večja množina dobrega sadnega mošta, ki je že v Ljubljani. Ponudbe na upravnistvo »Slov. Nar.« pod: »mošt 6111«.

Tvrda Toni Jager, trgovina ročnih del, Židovska ulica 5, 1. šč

gospodične

za belo vezanje. — Prejco da tvrdka.

Neopremljena SOBA

s posebnim vzhodom, eventualno s kuhinjo se išče za takoj ali pozneje. Ponudbe na upravnistvo »Slovenskega Naroda« pod »soba 6132«.

Proda se:

2 otroška rabljena vozička s streho in dolga kuhinjska miza s predali, priprava tudi za kako branjarjo. — Tržaška cesta 11/II. levo. — 6109

Kuharico

za vse išče samostojna gospa. Znanje slovenske potrebne. Ponudbe s pričetki čevlji na Jelisava grofica Draškovič, Zagreb, Zrinjski trg 3. 6092

JABOLČNIK

dobro, štajerski, letnik 1917, okoli 80 hl prodaja najceneje Rosenkranz, poštni predal 138 v Ljubljani. 6122

Vsaka dama naj čita

mojo velezanimivo navodilo o

modernem negovanju grudi.

Iskušen svet pri vpadlosti in pomankanju bujni. — Pišite zaupno na

Ido Krause, Požun, Pressburg Ogrsko Schanzstrasse 2. odd. 41.

Najlepši obraz

ter mladostno svežo polt dobe žene in dekleta do pozne starosti, ako se ravna po mojem tisočkrat preizkušenem receptu. — Vse nečistosti kože kakor pege, ogrci, mozolji izginejo. Za znamko za odgovor pošljem vsakemu prepis tega recepta popolnoma zastonj! — Pišite takoj na

L. DECKER, DUNAJ 56, Fach 19, Abt. 28.

Prva kranjka medicinske drogerije

parfumerija, fotograf. manufaktura itd. Olastv. koncesijonirana prodaja strupov.

Ustanovljena leta 1897.

ANTON KANC

Ljubljana, Židovska ulica 1. Ceniki na razpolago.

Kolesarii, pozor!!

Kdor se hoče dobro in trajno voziti, naj si nabavi prve avstr. patentirane obroče za kolesa.

Prekašajo dosedaj vse nove iznajdbe, popravila so izključena ter si vsakdo pri tem prihrani mnogo denarja in časa. Dobijo se obroči na Marije Terezije cesti št. 6. — Kolesa se imajo pripeljati seboj. — Generalno zastopstvo za Kranjsko: — 5296

Ernest Aljančič, Ljubljana

Trgovina zlatnine :: ur :: srebrnine

F. Čuden Sin
se nahaja
nasproti gl. pošte
v Ljubljani. 3221

BARVE ZA OBLEKE

Vse vrste barv, suhih in oljnatih, mavec (gips), mastnec (Federweiss), strojno olje, prašno olje, karbolinej, steklarski in mizarski klej, pleskarske, slikarske in zidarske čopiče, kakor tudi druge v to stroko spadajoče predmete ima še vedno v zalogi tvrdka

A. ZANKL SINOVI, LJUBLJANA.

Ceniki se za čas vojske ne razpošiljajo.

Prodaj

7 m bele pralne svile à 75 K (brez nakaznice) — Kje, pove upravnistvo »Slovenskega Naroda«. — 6123

Kdor rabi

pravo, fino domačo timo, črno, sivo, belo več vrst, naj se oglasi v zalogi pohištva, Marije Terezije cesti 13. (Količe). — 610

Išče se

meblovana soba

z dvema posteljama eventualno s kuhinjo za takoj ali za 1. november. Pisane ponudbe na upravnistvo »Slov. Naroda« pod »stanovanje«. — 6096

Kdor mi preskrbi sobo

za eno osebo v bližini juž. kolodvora dobi 300 kg premoga in če je mogoče se sedaj do 1. nov. tavn tam se dobi dobro ohranjeno moško Džepko kolo. Naslov se izve v upravnistvo »Slovenskega Naroda«. — 6061

Nujno se potrebuje

Janežič-Bartlov nemškoslovenski slovar. Kdor ga prodaja, naj ga prinese v upr. našega lista. — 6134

Sprejme se poštena in spretna služkinja

za vsa domača dela, ki zna tudi nekoliko kuhati. Plača 40 do 50 kron. Ponudbe pod: »izurjena 6065« na upravnistvo »Slovenskega Naroda«.

Večja množina

lanskega prvostopnega sadnega mošta

se prodaja. — Ponudbe na: Joka Rozman, Ljubljana, Gradišče 13. — 606

Kdor potrebuje

pohištvo naj si je ogleda na Rimski cesti 16.

Po solidnih cenah

slasčice

na debelo. — 5918

M. TOMAŽIN, LJUBLJANA,

Sv. Jakoba trg 9.

Sadnega punša ekstrakt

la. kakovost, umeten, s saharinom oslajen, daje z vročo vodo izborni pijačo. Okus in vonj pravega punša. Sladkor ni potreben. Razpošiljanje od 5 kg naprej kg za K 10.60 5603

ADOLF TOSEK, PRAGA,

Kralj. Vinohrady št. 1274/17.

DAMSKA

MESEČNA PREVEZA

zdravniško priporočena. Varuje pred prehlajenjem, dobro vsesava, piše, komoda in praktična, varčuje perilo, se dobro pere, ter ostane vedno mehka. Kompletna garnitura K 12.—, na leta trpežna K 28.— 36.—, najfinjša pa K 44.— in K 50.—. Portoz zavoj. K 1.50 Vvarstvo žensk izmivalni aparat 40.—, 45.— K. Pošiljatev diskretna. — Higijen. blaga trgovina Sl. Potoky Dunaj, VI. Stege gasse 15. — 1199

učitelj Glasbene Maltice in edini zapriž. strokovnjak c. kr. dež. sodišča

Alfonz Breznik

Ljubljana, Kongresni trg št. 15

(nasproti nunske cerkve.)

Največja in najposobnejša tvrdka in izposojevalnica klavirjev, pianinov in harmonijev na jugu Avstrije. Velikanska zaloga vseh glasbenih instrumentov, strun in muzikalij. Klavirje prvih c. kr. dvornih in komornih tvrdk: Bösendorfer, Förster, Rudolf Steinhilber, Böhm & Melitzman, Glos in Hofmann imam edino izključno le jax za Kranjsko v zalogi ter svarim pred nakupom falzifikatov navideznega »počina«.

Ugaševanje in popravila strokovniško in cen.

10 letna postavna vozna garancija.

Iščem

za takojšnji nastop izurjeno, pošteno

KUHARICO,

proti dobri plači. — Naslov pove upr. »Slovenskega Naroda«. — 5769

Prazne vreče

vsake vrste in suhe gobe kupuje vedno in v vsaki množini ter plačuje po najvišjih dnevnih cenah trg. firma

J. Kušlan, Kranj, Gorenj.

Pozor! Kupa se hiša z vrtom

popolnoma izurjena v trgovini meša ne a blaga, zmožna slov in nemškega jezika v govoru in pisavi želi vremeniti službo. Ponudbo pod: »Prodajalka 6086« na ur. »Slov. Naroda«.

Sprejme se

popolnoma zmožna specerijske trgovine boljša moč, proti dobri plači in z vsi oskrbi v hiši. Vstop po dogovoru. Ponudbe pod »št. 6106« na upravnistvo »Slovenskega Naroda«.

Žbice za čevlje

(Schuhstaknägl) 1000 kom. K 6.— od 12— 0 mm razpošilja od 5000 kom. naprej O. PARTL. čevljarke potrebščine, Gradec, Raubergasse 3/3. —

Krepak 15 letni deček

sirota, išče mesta kot vajenec v trgovini na deželi ali pri kakem rokodelcu ali pa mesta hlapca proti popolni oskrbi. Zahteva se stroga toda dobrohotna vzgoja. Natančneje se izve pri dr. M. Pirca, odvetniku v Ljubljani, Cigaletova ulica št. 1. — 6066

Dvovprežna

konjska oprava

(Englisch-Geschirr), fin, parkrat rabljeni, enovprežni večkrat rabljeni, fino kompletno sedlo, zamenjam za slanino, debelo, tudi staro plemeno svinjo in žito. — Franc Logar, posestnik, Erastnik 29. — 6098

Krema za britje

najboljše kakovosti, porabna brez vode, porcelanski lonček K 7.50.

MILO za BRITJE

pristno, najboljše vrste, 3 kom. K 9.— 1 kg K 34.—. Proti vpošiljati zneska naprej dobavlja M. Janker, eksportno podjetje v Zagrebu št. 15, Petrin'ska 3/III. Hrvatska. — 4798

Lepe, nemešane, dobro

kumno, vosek, brinjevo olje, kupi po najvišjih cenah

M. Rant, Kranj.

Prodaja Brinjevec, silvovko, sadjevec, vino letine 1917 v vsaki množini po zmernih cenah.

Povečane slike

to naravne velikosti, kakor tudi oljnatih portrete na platno zvršuje umetniško po vsaki fotografiji

Davorin Rovšek

prvi fotografski in povečevalni zavod v Ljubljani, Kolođvorska ul. 34 a.

Dobro ohranjeno

moško kolo

s predvojno, skoro popolnoma novo pnevmatiko, se prodaja. Naslov pove upravnistvo »Sloven. Naroda«. — 6060

Sestošolec išče

zračne meblovane sobe

s hrano ali pa brez nje, ako mogoče z uporabo klavirja Plača v denarju.

Novo črno brinje

se dobi pri J. Knezu v Ljubljani. Marije Terezije cesti št. 3. — 5925

PRODAJALKA

popolnoma izurjena v trgovini meša ne a blaga, zmožna slov in nemškega jezika v govoru in pisavi želi vremeniti službo. Ponudbo pod: »Prodajalka 6086« na ur. »Slov. Naroda«.

Sprejme se

popolnoma zmožna specerijske trgovine boljša moč, proti dobri plači in z vsi oskrbi v hiši. Vstop po dogovoru. Ponudbe pod »št. 6106« na upravnistvo »Slovenskega Naroda«.

vrtnar.

Ponudbe s prepisi sprizeval je vposlati oskrbnistvu graščine v Ribnici

Srbečico, hraste, lišaje

odstrani prav naglo dr. Flesch-a izvir. postav. varovano »SKABA-FORM«-mazilo. Popolnoma brez duha in ne maže. Poskusni lonček K 3.—, veliki K 5.—, porcija za rodbino K 12.—.

Dr. E. Flesch's Kronen-Apotheke (Győr), Raab Ogrsko.

Zaloga za Ljubljano in okolico: Lokarna »pri zlatem jelenu«, Ljubljana, Marjini trg. — 5958

Pozor na varstveno znamko »SKABA-FORM«

Milan Stubelj

bančni uradnik

Pepca Stubelj roj. Rus

poročena

Šmarje-Goriško

Podgaber

28. vinotoka 1918.

Tvrda H. KENDA

Ljubljana

naznanja svojim cenjenim odjemalcem, da se trgovina 4. novembra zopet odpre.

Jugoslovani!

Od 1. listopada 1918 pridejo zopet v promet,

Slovanske igralne karte,

domače, fino delo. Naročila na debelo na komis. prodajo slovanskih igralnih kart v Ljubljani.

Nadrobno v vseh galanterijskih in papirnih trgovinah.

Za splošno jesensko in spomladno gnojenje

(posebno za močvirnata tla)

je radi pomanjkanja drugih gnojil najbolj priporočljivo

to preizkušeno

prvovrstno apno kot umetno gnojilo

(Mörtelkalk)

najboljše nadomestilo Tomaževih žlindre, ki prekosi vsa dosedanja nadomestna gnojila. — Oddaja celih vagonov (10.000 kg), kakor tudi manjših množin pri veletrgovini

5654

Fran Derenda, Ljubljana Emmonska cesta 8.

Gonilni jermeni

brez dopustilnega lista. Takoj dobavni. 100 mm širok jermen prenese 12 PS.

Za vlažne in suhe prostore. — Pasovi (Behergurten). — Transportni trakovi.

Kattner & Co, Gradec 14.

GONILNI JERMENI

ni papir

Otto Haase & Sohn
Gradec.